

1.02 Pregledni znanstveni članek

UDK 930.25:654.197(497.4)"1972"

Prejeto: 1. 10. 2015

Programsko-organizacijski-tehnično-izvedbeni delovni načrt »Planica 72« za realizacijo radijskih in televizijskih prenosov prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih

ALEKSANDER LAVRENČIČ

arhivski svetovalec, dokumentalist raziskovalec

RTV SLO, Oddelek za arhiviranje in dokumentacijo TV Slovenija, Kolodvorska 2,
SI-1550 Ljubljana

e-pošta: aleksander.lavrencic@rtvslo.si

Izvleček

Osnova programsko-organizacijskega-tehnično-izvedbenega delovnega načrta prvega svetovnega prvenstva v poletih je bil delovni načrt skupine RTV-Ljubljana in organizacijskega komiteja za izvedbo prenosa. Delovnemu načrtu so bili priloženi zapisniki sestankov, odločbe, delovne naloge, zabeležke dogovorov, sezname in drugi dokumenti, ki so nastali v poslovnem procesu. Dokument je del zapuščine režiserja Benjamina – Bena Hvale. Prispevek smo popestrili s povezavami do portala Euscreen. Prireditev je pomenila pravi slovenski narodni praznik, športni dan za vse in vsakogar. RTV Slovenija je z odlično izpeljanimi prenosi, ki so vključevali številne tehnične novosti in nov pristop do snemanja, planiški praznik približali svetu. Smučarski poleti so se uveljavili kot nova športna disciplina, ki privlači številne gledalce. Planica je našla svoje mesto v zgodovini smučanja.

Abstract

WORK PLAN »PLANICA 72« DEVELOPED FOR THE PURPOSE OF PROGRAMMING, ORGANISING, TECHNICAL REALISATION AND IMPLEMENTATION OF THE RADIO AND TV BROADCAST OF THE FIRST SKI JUMPING WORLD CUP

The basis of the work plan for the programming, organisation, technical realisation and implementation of the radio and TV broadcast of the first Ski Jumping World Cup was a plan developed by a group of Radio and Television Ljubljana employees and by the broadcast organising committee. Enclosed in the plan were a number of other documents, such as minutes of the meetings, various rules, work tasks, agreement notes, lists, and other records, created in the course of their work. The plan landed in the television archives as part of the legacy of the Slovenian director Benjamin Beno Hvala. Also included in this paper are some interesting links to the Euscreen portal. The Ski Jumping World Cup was hailed as a sort of Slovenian national holiday, a sporting event for each and every Slovenian. Thanks to their excellent broadcast, the team of

Ključne besede:

televizija, Televizija Slovenije, zgodovina televizije, avdiovizualni arhivi, televizijski arhivi, Planica, smučarski poleti

Key-words:

television, Television Slovenia, the history of television, audiovisual archives, television archives, Planica, ski jumps

RTV Slovenia experts, who for this opportunity tried out a number of technical innovations and a completely new approach to shooting sporting events, succeeded in bringing the holiday spirit in Planica closer to television audiences across the globe. Ski jumping competitions were suddenly established as a new sports discipline that attracted numerous viewers from around the world and the Planica valley found its permanent place in the history of skiing.

Osnova programsko-organizacijskega-tehnično-izvedbenega delovnega načrta prvega svetovnega prvenstva v poletih je delovni načrt skupine RTV-Ljubljana in organizacijskega komiteja za izvedbo prenosa. Delovnemu načrtu so priloženi zapisniki sestankov, odločbe, delovne naloge, zabeležke dogovorov ter sezname in drugi dokumenti, ki so nastali v poslovnem procesu. Sedemdeset listov papirja A4-formata je vezanih v platnice iz mehkega oranžnega kartona, kakršnega so nekdanje uporabljali za izdelavo šolskih zvezkov. Na platnicah je s flomastrom napisan naslov »Planica 72 I. WCH«, na prvi strani dokumenta pa je natipkano naslednje besedilo: »Planica 1972, Prvo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih (velike tiskane črke, beseda prvo je podčrtana), 24. do 26. marec 1972.« Dokument je del zapuščine režiserja Benjamina – Bena Hvale, začasno ga hrani Arhiv Televizije Slovenija.¹ V navidezno skromnem predmetu se skriva izjemna vsebina. Pričujoči dokument predstavlja enkratni primer popolne dovršenosti pri pripravah na prenos smučarske prireditve, ki je bila Slovencem od nekdanje v ponos, zato je prav, da bo dostopen na ogled javnosti v muzejski zbirki Olimpijskega športnega centra Planica.² Prispevek smo popestrili s povezavami do portala Euscreen, s čimer smo bralcem Arhivov omogočili ogled arhivskih posnetkov in fotografij iz Planice v elektronski obliki.³ Iskreno upamo, da bomo starejšim bralcem zbudili nostalgичne spomine, mlajšim generacijam, vajenim »V sloga«, pa odstrili nova obzorja.

»Na osnovi številnih dogovorov s prirediteljem, organizacijskim komitejem in njegovimi odbori, predstavniki PTT, odgovornimi tovariši na zavodu RTV Ljubljana ter na osnovi pogovorov s smučarskimi izvedenci, upošteva praksi pri radijskih in TV prenosih minulih svetovnih prvenstev v Ljubljani in posebej TV prenosov Planice 1969, pričujoči dopolnjeni delovni načrt o programskih ter organizacijsko-tehnič-

¹ Oddelek za arhiviranje in dokumentacijo TV-Slovenija, Programsko-organizacijski-tehnično-izvedbeni delovni načrt prvega svetovnega prvenstva v poletih Planica 72 (v nadaljevanju Planica 72), je dodan programskim dokumentom prenosa smučarskih poletov z dne 24. 3. 1972, v srajčki T: 13103. Benjamin Beno Hvala, slovenski športni novinar, režiser in producent (1932–2012). Leta 1960 je režiral prvi slovenski športni prenos poletov na planiški velikanki in sodeloval pri prenosih s sedemnajstih olimpijskih iger. Iznasel je počasno predvajanje posnetkov oz. »slow motion«, čeprav si sam za to ni želel lastiti zasluge, ampak jih je pripisal skupinskemu delu tehničnih strokovnjakov s televizijske ekipe. Do tega so prišli ob razmisleku, kako bi za prihajajoče svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v dvorani Tivoli leta 1966 gledalcem predstavili najbolj dramatične trenutke tekem. Leta 1977 je prejel Prešernovo nagrado »za izvedbo Hlapca Jerneja na osrednji proslavi ob 100-letnici rojstva Ivana Cankarja« s sodelavci, leta 1988 pa Bloudkovo nagrado za »delovanje v športu in velik prispevek k razvoju športnega programa na RTV-Ljubljana« in Tomšičevo nagrado za novinarsko delo. Je edini prejemnik vseh treh nagrad (vir Wikipedia). Njegovo vodilo pri delu je bilo: »Gledalec mora doma videti vse in bistveno bolje kot na najboljšem sedežu v dvorani. To je televizija! Če jo še znamo razumevati ...« (Lah: In memoriam). Na portalu www.euscreen.eu najdemo virtualno razstavo o Benu Hvali in Planici.

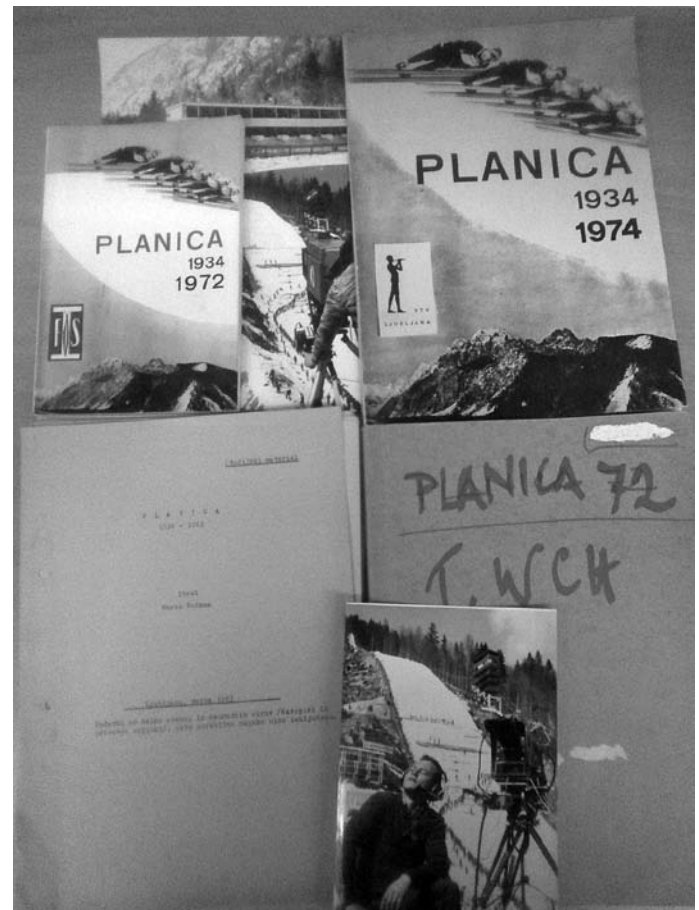
² Muzejska zbirka v OŠC Planica obiskovalcem nudi vpogled v zgodovino in največje dosežke slovenskih smučarskih skakalcev. Urejene so muzejske zbirke o utemeljiteljih in rekorderjih Planice, razvoju smučarskih skokov in poletov, Soba rekorderjev in razstava olimpijčnikov.

³ Stran je bralcem Arhivov seveda dobro znana: <http://www.arhivsko-drustvo.si/arhivi>. Priporočamo uporabo Internet Explorerja.

*no-izvedbenih problemih in konkretnih rešitvah pomeni temeljni smerokaz o realizaciji TV in radijskih prenosov I. svetovnega prvenstva v smučarskih poletih, ki bo v Planici od 24. do 26. marca 1972.*⁴

Svetovno prvenstvo v smučarskih poletih v Planici je bilo leta 1972 največja športna prireditel v takratni Jugoslaviji. Organizacija tekmovanja je predstavljala težko nalogo ne samo za neutrudne planiške organizatorje, ampak tudi za vse službe zavoda RTV-Ljubljana. Poznavalci športa in medijev so se strinjali, da je bil prenos prvega svetovnega prvenstva v poletih še bolj zahtevna naloga od organizacije in tehnične izvedbe realizacije radijskih in televizijskih prenosov minulih svetovnih prvenstev v Ljubljani.⁵ Tekmovanje je z dodatno težo obremenila odločitev mednarodne smučarske zveze o ustanovitvi svetovnih prvenstev in po tej odločitvi so planiški organizatorji skupaj z delavci RTV-Ljubljana stali pred pomembno pionirsko nalogo in odgovornostjo pred svetovno športno javnostjo. Od njih je bila nedvomno odvisna prihodnost nove športne discipline.⁶ Prav s prenosi tekmovanja svetovnega prvenstva iz Planice je morala RTV-Ljubljana kot servis Evrovizije in Intervizije potrditi svoj mednarodni sloves, ki ga je dosegla v preteklih letih.⁷ Pričakovanja mednarodne športne javnosti so bila nepričakovano velika, saj so vsi po pravkar končanih olimpijskih igrah doživljali imenitne pripovedi vseh udeležencev tekmovanj v smučarskih skokih, ki so Planico opisovali kot biser olimpijskega leta.

Čeprav so v Planici pripravljali velika mednarodna tekmovanja že od leta 1934, so bile vse

Fotografija biltena Planica 1972, 1974, spodaj levo študijski material Planica 1934–1963, zbral Marko Rožman, desno Programsko-organizacijski-tehnično-izvedbeni delovni načrt Planica 72, na fotografiji v ospredju kamerman Silvo Knuplež v odmoru med dvema serijama, za njim semafor Intertrade – IBM z rezultati, na fotografiji v ozadju RTV-center v Planici.

⁴ Planica 72, str. 1. Delovni načrt je bil že preverjen pri ustreznih službah zavoda RTV-Ljubljana, zato so v načrt vnašali samo argumentirane nove predloge, ki so bistveno in brez večjih stroškov obogatili delovni načrt. Oblika tipkanja in razporeditev prostora v delovnem načrtu je bila takšna, da so lahko vodje delovnih skupin in delovnih enot ter ostali sodelavci beležili pripombe in dodajali imena oseb, ki so bile za konkretne rešitve vprašani in nalog polno odgovorne.

⁵ Ljubljana je v štirih letih gostila svetovno prvenstvo elitne skupine »A« v hokeju na ledu leta 1966, evropsko prvenstvo v umetnostnem drsanju leta 1967 in svetovni prvenstvi v košarki in gimnastiki leta 1970. Podoben podvig težko pričakujemo v bližnji prihodnosti.

⁶ Mednarodna smučarska zveza FIS je na kongresu v Opatiji priznala smučarske polete za samostojno disciplino. Na posnetku iz oddaje Na sedmi stezi (8.11.1971, portal EUScreen) ing. Lado Gorišek sprejema čestitke delegatov: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_3C24FB5F3D7A471A85C94C3B5A094994.

⁷ Prvi evrovizijski neposredni prenos športnega tekmovanja je RTV-Ljubljana iz Planice prenašala 2. 4. 1960. http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_C44B1EEB64084E9BB92200A3B6686093.

60

Pregledal sem elaborat Planica 72, ki ga pripravlja tov. Beno Hvala. Rad bi dodal oziroma še enkrat poudaril nekatere stvari, ki se tičejo radijskega dela priprav za nemoteno delo ob Planici 72.

Eden važnih problemov, ki jih je treba rešiti za radijske reporterje je, kaj jim dati na slušalke in pri tem upoštevati tudi to, da bodo nekateri delali na TV komentatorske aparature, nekateri pa klasično.

A. Tisti, ki delajo na TV aparature naj bi imeli naslednje možnosti:

- 1/ mednarodni ton, v katerem naj bi bil tudi TV intervju ob koncu /in ta intervju naj bi bilo mogoče poslati v oddajo/ in med oddajo.
 - 2/ Vodič po izbiri
 - 3/ Program matične radijske postaje
- Pripomba: Čez te modulacije naj bi šel Informator, ne pa obvestila TV produkcije in TV režije.

B. Tisti, ki delajo klasično, naj bi imeli naslednje možnosti:

- 1/ mednarodni ton, v katerem naj bi bil tudi intervju ob koncu oddaje in med oddajo. /Ta intervju naj bi bilo mogoče poslati v oddajo/.
 - 2/ program matične postaje
- Pripomba: Čez te modulacije naj bi šel Informator, ne pa obvestila TV produkcije in TV režije.

Predlagamo dalje, naj bi bil briefing 23.III.1972 ob 11.00 v hotelu Golf tako za TV kot za radijske reporterje. Prisotnost radijskih reporterjev bi pomenila poenostavitev razlage vseh tehničnih detajlov v zvezi z opremo kabin, sistema delovanja monitorjev in sprejemnikov in tehničnih reporterskih apar. tur. Urek prevzame obveznost da prek službe za stike s tujino obvesti vse prijavljene tuje in seveda tudi domače reporterje o Briefingu.

Športno uredništvo Radia prevzame obveznost, da samostojno organizira pred podjetij nekakšno nabiralno akcijo za priložnostna darilca vsem TV in R reporterjem. V mislih imamo torbico za papirje, biltene itd., blok v obitku in svinčnik in morda še kaj, tipično slovenskega kot spominček. Vse to naj bi reporterjem predali na briefingu.

Posebej bi prav tako rad opozoril na posebne nalepke za avtomobile RTV na RTV parkirnem prostoru in pravico, da se nanj pripeljejo tudi avtomobili, ki vozijo RTV reporterje. Na osnovi radijskih prijav sodimo, da bo precej radijskih reporterjev delalo glavne reportaže iz Planice, in da bo zato potreben poseben prevoz iz Planice na Bled precej po končani prireditvi.

In končno. Zaradi poznavanja mednarodnih nepisanih pravil dobrega sodelavnja med RTV hišami opozarjam na naučnost, da pripravimo vsaj najskromnejšo brošuro o Planici in njenih udeležencih v primeru če tega Press služba ne bo storila in to z lastnimi silami in v hišni režiji.

Ljubljana 23.II.72

Stane Urek
Stane Urek l.r.

Zapisnik dogovora o dokončni ureditvi električnih priključkov, prva stran.

oči uperjene v Planico zaradi nove velikanke, ki so jo leta 1969 zgradili pod Poncami, prireditve v osrčju julijskih vršacev pa ni pomenila samo nadvse mikavnega mednarodnega športnega tekmovanja vrhunske kakovosti, ampak tudi okno v svet našega turizma, domače gostoljubnosti, odprtosti naše ožje domovine in splošno afirmacijo Slovenije v širšem prostoru Evrope in vsega sveta.⁸ Hkrati so organizatorji morali storiti vse, da bi prireditve pomenila tudi za domačo javnost pravi slovenski športni praznik.⁹

Prireditelji in športni navdušenci so predvidevali, da bo 165-metrška planiška letalnica v izjemnih primerih in pogojih dopuščala rekordne polete tudi do 170 metrov. Vsak izmed tekmovalcev je imel skupaj s petkovim treningom v treh dneh na voljo devet skokov za izboljšanje dosežkov. Na tekmovalna dneva v soboto in nedeljo sta za končno uvrstitev štela dva poleta izmed treh opravljenih.

Članice Evrovizije in Intervizije so imperativno zahtevale televizijske prenose v barvni tehniki, zato je RTV-Ljubljana zaprosila za sodelovanje televizijske kolege iz Beograda, ki so na pomoč priskočili z RCA-reportažnim avtomobilom, ki je omogočal prenose v barvni tehniki.¹⁰ V prilogi delovnega načrta so opisani vsi podrobni delovni dogovori z beograjskimi kolegi za realizacijo skupne akcije Planica 72.

Beno Hvala je v začetku septembra 1971 pripravil prvi delovni načrt o rešitvah Planice 72 (tako po programski kot tudi po organizacijsko-tehnično-izvedbeni plati). Zavodove službe so glede načrta podale ustrezne pripombe in predlagale nove ideje za izvedbo. Predstavniki RTV-Ljubljana in Organizacijskega komiteja Planica so si 27. 9. 1971 ogledali izvršena dela v Planici in se seznanili s pripravami, možnostmi in potrebami za učinkovite prenose smučarskih poletov. Zemeljska dela so bila v Planici že dokončana, pripravljene so bile tudi poti do posameznih tehničnih postrojenj.¹¹ Že tedaj je bilo jasno, da

⁸ Gradnja letalnice poleti 1969, odlomki iz oddaje Na sedmi stezi, 22. 3. 1972: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_CF38E3FB82144CDC-94FE7669600D299B.

⁹ EUScreen, TV Dnevnik 1. 4. 1965. Vožnja avtomobilov v Planico: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_5F06EA79ED444DBABD5E122B06BCECE0.

¹⁰ Reportažni avtomobil z opremo RCA, nekdanje družbe za elektroniko in elektrotehniko, ustanovljene l. 1919 kot Radio Corporation of America, od 1986 RCA Trademark.

¹¹ Dela v Planici jeseni 1971, TV Obzornik, 28. 10. 1971: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_41F953DF4F1B46659E304446CB696C67.

pred prihodnjo prireditvijo v Planici ne bo potrebno do tal »prežagati« vznožja letalnice zaradi prevoza reportažnih avtomobilov. Prireditelj je že uredil ceste tako čvrsto, da lahko po njih vozijo tudi reportažni avtomobili s težo do dvajset ton. Po ogledu prizorišča in skupnem pogovoru so sestavili zapisnik o pregledu možnosti za RTV-prenos tekem svetovnega prvenstva v smučarskih poletih.¹² Prisotni predstavniki RTV-Ljubljana Marko Rožman, Beno Hvala in Stane Urek ter člani Organizacijskega komiteja Planica, ing. Janez Gorišek, ing. Lado Gorišek in Marjan Lavtižar, so skupaj sprejeli naslednje sklepe:

1. Lokacija za reporterske kabine je na desni strani letalnice (gledano po zaletu navzdol), deset metrov od peščene pretočne sekcije gornje pregrade (nasipa kot dela arene) do stare kolibe RTV-ja. Reporterska kabina naj bo od roba nasipa odmaknjena približno dva metra, dovoljen je bil tudi zamik od smeri osi skakalnice za deset do dvajset stopinj. Organizacijski komite je RTV-ju dovolil izgradnjo betonskih temeljev za dvoetažno konstrukcijo reportažnih kabin.
2. Celotni prostor od pretočne sekcije do RTV-kolibe je namenjen vozilom in drugemu postrojenju RTV-ja.
3. Celotna desna stran od kolibe do mize pripada RTV-ju. Komite si je pridržal pravico, da je na mizi postavil širokokotne snemalne kamere za snemanje odskoka. Na desni strani so določili tudi stojišča za merilce dolžin, drugače pa je bila ta stran namenjena službam RTV-ja, filmskim snemalcem in fotoreporterjem.
4. Prisotni so se zavzeli za uvedbo najsodobnejših načinov video-obveščanja gledalcev v Planici in pred televizijskimi sprejemniki. Predlagali so sodelovanje z republiškim računskim centrom ali z ustreznimi podjetji iz tujine (Longines, Omega, Saiko, Phillips), ki podpirajo obveščanje s pomočjo elektronskih računskih naprav.¹³ Vsi udeleženci pogovora so se strinjali, da morajo biti vsi rezultati in razvrstitve predstavljeni vsaj na takoakovostni ravni, kot so bili na svetovnem prvenstvu v gimnastiki v Ljubljani leta 1970.
5. Vse stolpe in ostala tehnična sredstva RTV-Ljubljana bo le-ta ustrezno in primerno estetsko opremila tudi za obdobje izven prireditve.
6. Do 1. 11. 1971 mora biti sestavljena pogodba s specifikacijo vseh medsebojnih obojestranskih obveznosti, zahtev in odgovornosti. Za pripravo predloga besedila pogodbe je bil zadolžen Beno Hvala. V pogodbo bodo vnešene vse podrobnosti o posebnem dogovoru, o elektriki, PTT-zvezi in ostale manjše podrobnosti.¹⁴
7. Ne glede na rok podpisa pogodbe (morala bi biti podpisana do 10. 11. 1971) predstavniki RTV-ja zagotavljajo, da bodo gradbena in ostala dela opravili v najkrajšem roku in po teh delih primerno uredili prostor – gradbišče.
8. Z vso zaskrbljenostjo predstavniki RTV-Ljubljana opozarjajo, da predstavljajo modulacijske, nadzorne in ostale telefonske linije med Planico in svetom največjo težavo. Zato se morajo v čim krajšem roku sestati odgovorne osebe RTV-ja, PTT-ja in člani organizacijskega komiteja, da dokončno rešijo vprašanje linij.¹⁵

¹² Planica 72, str. 4. Zapisnik o pregledu možnosti za RTV-prenos I. svetovnega prvenstva v smučarskih poletih v letu 1972.

¹³ Izraz »računski«, ki se je uporabljal nekoč, bomo odslej v našem besedilu ustrezno zamenjali z izrazom »računalniški«. Ohranili pa bomo izraz računsko pisarna.

¹⁴ PTT – Pošta, telegraf, telefon, RTV – Radiotelevizija, FIS – Mednarodna smučarska zveza, JRT – Jugoslovanska radiotelevizija, NDR – Nemška demokratična republika, IBM – International Business Machines Corporation. Omenjene (nekdanje) splošno znane kratice se bodo večkrat pojavile v besedilu, zato smo razložili njihov pomen na enem mestu.

¹⁵ Planica 72, str. 5. V zapisniku so navedli, da ima manjša skakalnica v Innsbrucku na voljo 120

PREDRAČUN ZA PLANICO 72

TELEVIZIJA

Stolp - miza	3.500
stolp - zalet	5.000
stolp - srednji /utrđitev/	5.000
scena - ostalo	20.000
RTV center - objekt	450.000
notranja oprema	40.000
ogrevanje	15.000
zasteklenitev	10.000
začasne instalacije	25.000
dnevnice	68.000
prevozi	25.000
visoka frekvenca	46.000
čiščenje snega	3.000
PTT	25.000
energetika	36.000
čuvanje	3.000
nadure in podaljšano delo	60.000
honorarji /kurirji, hostese itd./	5.000
reportažni avto /CPFH/	38.000
načrti RTV centra	4.800
nepredvideni izdatki	20.000
	<hr/>
	906.500 MD

POZOR! To je le aproksimativni predlog predračuna, ki še ni odobren. Pri celotni akciji Planica 72 moramo vsi na vseh ravneh in pri vseh službah maksimalno štediti in racionalno trošiti odobrena sredstva.

Dovoljenje za postavitev provizorične TP-postaje Planica, prva stran.

9. Udeleženci sestanka menijo, da je nujno potrebno, da se čim prej sestanejo ustrezni dejavniki in predstavniki organizacijskega komiteja in RTV-ja, da razrešijo vsa ostala vprašanja glede delovanja novinarske službe v Planici sami in na Bledu (udeleženci so opozorili na to, da se pripravljajo na svetovno prvenstvo in ne na »kmečko dirko«).
10. Udeleženci sestanka so prosili prireditelja, da čim prej sprejme osnutke značk svetovnega prvenstva. Značke bo RTV posredovala za video napovednik oddaj o Planici, tiskane osnutke pa za izdelavo glave pri opremi prispevkov o Planici.

Udeleženci sestanka so se strinjali, da morajo vsi pristojni takoj ukrepati in rešiti omenjena vprašanja, saj je do prvenstva preostalo le še nekaj mesecev in kratka gradbena sezona z zimo pred vrati.¹⁶ Generalni direktor Milan Merčon je hitro sklical delovni sestanek, na katerem je bil pripravljen program za gradnjo posebnega začasnega objekta, upravni odbor RTV-Ljubljana pa je odobril sredstva za gradnjo. Na sestanku v Biroju za gradnje so se dogovorili za nadaljnje ukrepe, kar izvemo iz sestavljene zabeležke oziroma iz informacij o gradnji objekta Centra za prenose.¹⁷ Prisotni so sprejeli naslednji dogovor:

- sredstva za postavitev Centra za prenose gredo iz programskih stroškov,
- stroškovno mesto za gradnjo je 51-13-26,
- nadzor nad sredstvi do 45 milijonov starih dinarjev izvaja Biro za gradnje,
- naročilnice izdaja tov. Horvat – izvedba. Obračun plačuje izvedba, potem ko jih podpiše Biro za gradnje – ing. Kramer.

zvez. Opozorili so, da tiskovne agencije in RTV-službe potrebujejo vsaj 100 zvez.

¹⁶ Planica 72, str. 6-7. Ker je bila kandidatura Jugoslavije za organizatorja svetovnega prvenstva sprejeta šele maja 1971 na kongresu FIS v Opatiji, so z organizacijskimi in tehničnimi pripravami na zavodu RTV-Ljubljana zelo zamujali. Po delovnem sestanku pri generalnem direktorju RTV Ljubljana Milanu Merčonu, kjer so sodelovali še Jelo Gašperšič, Dušan Fortič, ing. Peter Mori, ing. Stane Fele, ing. Marko Hočvar in Beno Hvala, je bil po smernicah in konkretnih napotkih sestanka pripravljen program za gradnjo posebnega začasnega objekta ob vznožju letalnice v Planici. Objekt je bil prvenstveno namenjen za potrebe radijskih in televizijskih reporterjev. Upravni odbor RTV-Ljubljana je sprejel informacije generalnega direktorja o gradnji provizorija v Planici in določena so bila posebna programska sredstva v višini 45 milijonov starih dinarjev.

¹⁷ Planica 72, str. 7. Zabeležka sestanka, Biro za gradnje RTV-Ljubljana, 15. 11. 1971, prisotni: Beno Hvala, Milan Hrast, tov. Ratkov, dipl. ing. Franc Kramer, dipl. ing. Štefan Horvat in dipl. ing. Marko Hočvar.

Sprejeli so tudi sklepe za strokovno-tehnični del projekta gradnje:

- ⊙ program objekta je načelno odobren,
- ⊙ objekt se tehnično ne izolira – načelno rešene stene iverka, lepenka, zunaj viden opaž,
- ⊙ kabine so z vrati, vendar preproste izvedbe,
- ⊙ sanitarije: predvidi se prostor in preprosta rešitev; vodo, ki je po izjavi tov. Hrasta oddaljena 300 metrov, lahko speljejo do objekta,
- ⊙ podi: pritličje beton s položeno iverko ali plastični pod, ki ga da izvedba na fasado,
- ⊙ stropi: plohisti, po računu statika z iverko (odpadno),
- ⊙ streha: plohasta, po računu statika z odpadnim lesenitom in kritino strešne lepenke, zasteklitve: reporterske kabine naj se odpirajo,
- ⊙ ostale zasteklitve so fiksne,
- ⊙ pulti za kabine komentatorjem naj bodo široki 40 cm,
- ⊙ komentatorji naj bodo v spodnji etaži v sedečem položaju, dvignjeni z osiščem 2.70 nad obstoječim terenom.¹⁸

Na RTV Ljubljana so 15. 12. 1971 sprejeli terminski rokovnik, ki so ga podpisali direktorji Dušan Fortič, Jelo Gašperšič in ing. Peter Mori. Že predtem so bili dogovorjeni z ustreznimi službami zavoda RTV-Ljubljana in zunanji izvajalci naslednji roki:

- 15. 1. 1972 - konec montaže jeklene konstrukcije na objektu RTV-center Planica,
- 10. 2. 1972 - konec montaže zunanjih sten, stropov in strehe,
- 5. 3. 1972 - konec notranjih del in začetek instalacijskih del, začetek notranje opreme in montaža PTT-aparatur,
- 10. 3. 1972 - začetek ogrevanja studia,
- 13. 3. 1972 - začetek montaže avdio, video in mikrovalovnih vez ter IBM-aparatur,

¹⁸ Planica 72, str. 8. V decembru 1971 je Biro za gradnje pri RTV Ljubljana pripravil ustrezne načrte za t. i. Center za obveščanje Planica. Pri pripravi so sodelovali naslednji projektanti: dipl. ing. Marko Hočevar, dipl. ing. Vesna Ferluga, gradbeni tehnik Mateja Omerzel (arhitektura), dipl. ing. Bojan Poljšak, gradbeni tehnik Jože Kastelec (statika), raziskave je izvedel ZRMK Ljubljana, za podloge je bilo pristojno Podjetje za urejanje hudournikov Ljubljana. Zaradi zajetnosti in številnih prilog to gradivo ni bilo dodano vsakemu delovnemu načrtu, so pa bili načrti ali posamezni deli načrtov na voljo v Biroju za gradnje.

P O G O D B A

sklenjena dne med

- a/ J.T. - Zavodom Radio-Televizija Ljubljana, Tavčarjeva 17 /v nadaljevanju RTV/, ki ga zastopa direktor TV programa Dušan Fortič in
- b/ Organizacijskim komitejem prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih Ljubljana, Poljanska 6 /v nadaljevanju Komite/, ki ga zastopa predsednik Komiteja Niko Belopavlovič.

1.

RTV se obvezuje, da bo

- a/ v sodelovanju in z zaruženimi tehničnimi aparaturnami RT Beograda oskrbele televizijske prenose prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih v barvni tehniki od 24. do 26. marca 1972 v skladu z rasporeditvijo evropskega centra ULR v Lenevi, sinopsisi tehničnega centra ULR v Bruslju in določili Code of Practice ULR,
- b/ z lastnimi stroški zgradila RTV center ob vzhodni strani letalnice in s tem omogočila delo radijskim in televizijskim reporterjem ter jim nudila tehnične usluge po mednarodnih uzancih in v okviru tehničnih zmogljivosti RTV.
- c/ posredovala pred, v času svetovnega prvenstva in po njem filmske vesti o tem tekmovanju Evroviziji in Interviziji,
- d/ nudila druge radijske, televizijske in filmske usluge tujim RTV organizmom po medsebojnih pogodbah in dogovorih,
- e/ s pomočjo elektronskih TV kamer /črno-bela tehnika/ in v tako imenovanem "zaprtem TV krogu" zagotovila kar najhitrejšo posredovanje podatkov, rezultatov in informacij za potrebe priveditelja. V ta namen bo namestila posebne TV sprejemnike in TV monitorje v IV. nadstropju in na vrhu sodniškega stolpa, ob velikem semaforju, ob tribuni za častne goste, ob vzhodni strani letalnice - na prostoru, ki je namenjen za novinarje ter v Press centru v festivalni dvorani na Bledu.

2.

V namen, naveden v prvi točki, bo Komite dovolil, omogočil in zagotovil:

- a/ postavitev RTV centra, trietažnega objekta na desni strani letalnice /gledano po zalotu navzdol/ in sicer cca 10 m od peščne pretočne sekcije gornje pregrade /nasipne-dol arone/ do stare kolibe RTV. Objekt naj bo odmaknjen cca 2 m od nagipa, dovoljen je zamik od smeri osi letalnice cca 10 do 20°.

Osnutek pogodbe med RTV-jem in organizacijskim komitejem, prva stran. Osnutek pogodbe sta podpisala direktor TV-programa Dušan Fortič in predsednik organizacijskega komiteja 1. svetovnega prvenstva v smučarskih poletih Niko Belopavlovič, prva stran.

15. 3. 1972 - od 8.00 do 14.00 preizkus mikrovalovnih zvez z aparaturami PTT – združena akcija PTT – RTV,
 18. 3. 1972 - odhod TV RCA-color avtomobila in magnetoskopa iz Beograda odhod TV CFTH-avtomobila iz Ljubljane.¹⁹

Čeprav je na levi strani ročno pripisano, da je od 18. marca dalje obratoval tudi bife, ni bilo časa za postopanje. Po nedeljskem odmoru 19. marca so vsi zavihali rokave in opravili še zadnje priprave na prenose:

- ponedeljek,
 20. 3. 1972 - montaža RCA in CFTH,
 torek, 21. 3. 1972 - vaje ob simulaciji poletov, tehnični prevzem PTT – RTV s podpisom,
 sreda, 22. 3. 1972 - prva generalka s poskusnimi skoki pred delegatom FIS,
 četrtek, 23. 3. 1972 - druga generalka,
 petek, 24. 3. 1972 - 9.00 vroča vaja, snemanje za ABC, 10.00 prenos,
 sobota, 25. 3. 1972 - 9.00 vroča vaja, snemanje za ABC, 10.00 prenos,
 nedelja, 26. 3. 1972 - 9.00 vroča vaja, snemanje za ABC, 10.00 prenos.²⁰

RTV-Ljubljana je 29. 10. 1971 prek JRT-ja poslala Evroviziji in Interviziji teleks z uradno ponudbo prenosa. Izvirnik, ki so ga poslali v Beograd, je bil napisan v srbskem jeziku, in da ne bi prišlo do napačnih interpretacij, sta bila tudi dopisa mednarodnima organizacijama napisana v istem jeziku kot v izvirniku. Obe mednarodni televizijski zvezi so obvestili, da bo pripravljenih osemnajst komentatorskih mest (brez kvote JRT) in da bodo v prenosu zagotovili vizualizacijo dosežkov in vrstnega reda ter vseh podatkov v zvezi s tekmovanjem. Poskrbeli bodo tako za mednarodni zvok kot tudi za reporterskega vodiča (reporter-guide) oziroma za vse komentatorje, ki bodo delali po sistemu »off tube«. RTV-Ljubljana je obljubila, da bo poskrbela za pošiljanje unilaterálnih prenosov v popoldanskih in večernih urah iz improviziranega studia v Planici v barvni

PREDRAČUN ZA PLANICO 72
 TELEVIZIJA

Stolp - miza	3.500
stolp - zalet	5.000
stolp - srednji /utrditev/	5.000
scena - ostalo	20.000
RTV centar - objekt	450.000
notranja oprema	40.000
ogrevanje	15.000
zasteklenitev	10.000
začasne instalacije	25.000
čevrnice	68.000
prevozi	25.000
visoka frekvenca	46.000
čiščenje snega	3.000
PTT	25.000
energetika	36.000
čuvanje	3.000
nadure in podaljšano delo	60.000
honorarji /kurirji, hostese itd./	5.000
reportažni avto /CFTH/	38.000
načrti RTV centra	4.800
nepredvideni izdatki	20.000
	<hr/>
	906.500 MD

POZOR! To je le aproksimativni predlog predračuna, ki še ni odobren. Pri celotni akciji Planica 72 moramo vsi na vseh ravneh in pri vseh službah maksimalno štediti in racionalno trošiti odobrena sredstva.

Seznam delavcev, ki bodo sodelovali pri prenosu iz Planice 1972, Tehnična služba RTV, DE VF, 14. 2. 1972.

¹⁹ Reportažni avtomobil z opremo CFTH. Podjetje CFTH (Compagnie Francaise Thomson - Houston) je bilo ustanovljeno leta 1893 in se imenuje po električnem inženirju Erihu Thomsonu, rojenem v Manchestru l. 1853.

²⁰ Planica 72, str. 9.

tehnik. Seznam reklam je RTV poslala do 15. 12. 1971, čeprav so organizatorji računali samo na domače reklame brez tujih.²¹ Organizacijo kratkega sestanka z navodili za komentatorje, brifinga, so načrtovali v tiskovnem središču v Golf hotelu na Bledu, kjer bodo televizijski komentatorji tudi nastanjeni. Organizator je zahteval za televizijske pravice od Evrovizije in Intervizije plačilo 25.000 ameriških dolarjev. Prijave za neposredne prenose kot tudi prošnje za unilateralne prenose in posredovanje posebnih oddaj je bilo potrebno poslati do 20. 12. 1972.

Zaradi spleta težav okrog tujih reklam in ker so bile članice Evrovizije in Intervizije pripravljene plačati za televizijske pravice bistveno manj, kot je zahteval komite, so bili zgoraj omejeni roki večkrat podaljšani. Sredi februarja 1972 so rok za prijavo podaljšali celo do konca meseca. Do februarja se je prijavilo sedem članic Evrovizije (ORF, ZDF, NRK, SRG-SSR-TSI, RUV (magnetoskopsko snemanje) in naknadno še RTA, štiri članice Intervizije (BT, CST, DFF, MT) in pet jugoslovanskih televizijskih postaj (TV-Beograd, TV-Zagreb, TV-Skopje, TV-Koper in TV-Ljubljana). Prisotnost v Planici je potrdila tudi ekipa ameriške televizijske družbe ABC iz New Yorka, februarja pa so potekali še dogovori za snemanje s kanadskim televizijskim omrežjem CBS in z japonsko komercialno TV-mrežo TBS. Čeprav seznam radijskih reporterjev še ni bil zaključen, so sodelovanje že potrdili Radio Ljubljana, Radio Oslo, Radio Berlin (NDR), Radio Koper, Radio Praga, Radio Wien (Dunaj) in Radio Trst.

Decembra 1971 je delegacija RTV-Ljubljana, ki so jo sestavljali Anton Ješe, ing. Vlado Mašera, Hubert Leiler, Franjo Meglič, ing. Božo Osana in Beno Hvala, obiskala beograjske kolege. V začetku februarja so iz Ljubljane poslali faks direktorju tehnike TV-Beograd Zoranu Manojloviću, v katerem so določili še zadnje podrobnosti glede prenosa. Zaradi snemanja za potrebe ameriške mreže ABC so zaprosili za dodatni barvni magnetoskop, ki bi ga poleg snemanja za Američane uporabili tudi kot rezervo v primeru tehničnih težav. Beograjčani so imeli v Planici na voljo štiri kable dolžine 150 metrov, štiri dolžine 50 metrov in dva stometrski kablja.²² Glede na razpoložljive

²¹ Leta 1969 so bili v Planici zelo iznajdljivi pri iskanju pravih mest za reklame: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_68A6C6B67A1B4FCFA754E4CD77310882, http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_DA07B3ACA3A04402A29851BC7ACDCF40.

²² Električna razdelilnica v Planici leta 1969: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_19FB1C5F08FE4757BCCFB3CD98889970.

OGNUTEL

P O G O D B A

sklenjena dne med

- a/ JRT - Zavodom Radio-Televizija Ljubljana, Tavčarjeva 17 /v nadaljevanju RTV/, ki ga zastopa direktor TV programa Dušan Portič in
- b/ Organizacijskim komitejem prvega svetovnega prvenstva v smučskih poletih Ljubljana, Poljanska 6 /v nadaljevanju Komite/, ki ga zastopa predsednik Komiteja Niko Belopavlovič.

RTV se obvezuje, da bo

1.
 - a/ v sodelovanju in z združenimi tehničnimi aparaturnami RTV Beograda oskrbela televizijske prenose prvega svetovnega prvenstva v smučskih poletih v barvni tehniki od 24. do 26. marca 1972 v skladu z rasporeditvijo evropskega centra UMR v Lenevi, sinopsisi tehničnega centra UMR v Bruslju in določili Code of Practice UMR,
 - b/ z lastnimi stroški zgradila RTV center ob vznožju velike planiške letalnice in s tem omogočila delo radijskim in televizijskim reporterjem ter jim nudila tehnične usluge po mednarodnih uzencah in v okviru tehničnih zmogljivosti RTV.
 - c/ posredovala pred, v času svetovnega prvenstva in po njem filmske vesti o tem tekmovanju Evroviziji in Interviziji,
 - d/ nudila druge radijske, televizijske in filmske usluge tujim RTV organizmom po medsebojnih pogodbah in dogovorih,
 - e/ s pomočjo elektronskih TV kamer /črno-bela tehnika/ in v tako imenovanem "zaprtem TV krogu" zagotovila kar najhitrejšo posredovanje podatkov, rezultatov in informacij za potrebe priveditelja. V ta namen bo namestila posebne TV sprejemnike in TV monitorje v TV. nadstropju in na vrhu sodniškega stolpa, ob velikom senzorju, ob tribuni za častne goste, ob vznožju letalnice - na prostoru, ki je namenjen za novinarje ter v Press centru v festivalni dvorani na Bledu.

2. V namen, naveden v prvi točki, bo Komite dovolil, omogočil in zagotovil:

- a/ postavitve RTV centra, trietažnega objekta na desni strani letalnice /gledano po zaletu navzdol/ in sicer oca lo m od peščene pretočne sekcije gornje pregrade /nasipne-del arone/ do stare kolibe RTV. Objekt naj bo odmaknjen oca 2 m od nagipa, dovoljen je zamik od smeri osi letalnice oca lo do 20°.

Zadolžitve za priprave in prenos Planica 72, Tehnična služba RTV, 21. 2. 1972, prva stran.

kable so določili položaje kamer: kamera 1 – 450 m, kamera 2 – 320 m, kamera 3 – 210 m in kamera 4 – 50 metrov. Iz tega je sledilo, da bi morali poskrbeti vsaj še za sto metrov kabla. Beograjski reportažni avtomobil je imel vgrajen agregat moči 50 KW, ni pa bilo še jasno, ali bodo morali iz Beograda prepeljati tudi dodatni agregat moči 60 KW, ker so še potekali dogovori s podjetjem Slovenija – ceste za izposojajo agregata. Opozorili so tudi na preizkušnjo kamer s svetlobnimi filtri, ki so potrebni za snemanje na snegu, in sestavili seznam sodelavcev, ki bi v beograjskem studiu vadili delo z beograjsko ekipo (kamermani Meglič, Potokar, Tretnjak in Vajt, mešalca slike Švigelj in Križ, kontrolorji kamer Kavar, Prelesnik in Rožmanec).²³ Beograjski TV RCA-avtomobil je meril v dolžino enajst, v višino štiri in v širino štiri metre. Za izmere podvoza pri Hrušici in za trdnost mostu v Planici, ki je vzdržal le osem ton, je bil osebno zadolžen Beno Hvala. Beograjski TV RA je bil namreč težak kar osemnajst ton. Beograjske kolege so tudi opomnili, da pripeljejo v Planico napravo, ki bo omogočala počasne posnetke, kot je bilo to dogovorjeno že na sestanku v Beogradu.

Beograjske kamere s kamermani ljubljanske televizije so postavili na naslednje pozicije:

kamera	kameraman	zoom	dolžina kabla
K-1	Drago Tretnjak na kolesih, stolp ob startu	21-1200	450 m
K-2	Jože Potokar na kolesih, na stolpu ob odskočni mizi	21-1200	320 m
K-3	Franjo Meglič na osrednjem stolpu ob 90 m poletu	32-3000	210 m
K-4	Slavo Vajt na strehi RTV-centra, na kolesih. ²⁴	21-1200	50 m

Kamere CFTH so bile s celotnim reportažnim avtomobilom postavljene kot zlata rezerva v primeru okvare TV RA RCA:

kamera	kameraman	zoom	dolžina kabla
K-1	Peter Paternost četrti nadstropje sodniškega stolpa, na kolesih ob stojalu izvornih sodniških ocen na posebnih kartončkih	50-200	? – ni podatka
K-2	Drago Repe na osrednjem stolpu ob K-3 RCA	električni zoom	210 m
K-3	Silvo Knuplež na strehi RTV-centra, na kolesih	100-400	50 m
K-4	Ivo Sicherl v studiu RTV-centra, na kolesih. ²⁵	50-200	30 m

Končno sliko so z rezervno frekvenco do vseh TV-sprejemnikov pošiljali prek repetitorja I. Sliko kamere K-4 CFTH so prek repetitorja II pošiljali na monitorje kot vir informacij in obvestil radijskim in TV-reporterjem ter ostalim službam prireditelja. Monitorji in TV-sprejemniki z različnimi programi so stali na določenih pozicijah po načrtu Huberta Leilerja. Beno Hvala je pri Gorenju zagotovil dvajset barvnih televizijskih sprejemnikov, za realizacijo celotne akcije pa so potrebovali še dvajset rezervnih črno-belih sprejemnikov in štirideset monitorjev. Načrtovana je bila tudi štirižična tehnična koordinacija v Planici in pošiljanje merilnih signalov, uro z barvnim testom in napisom JRT – RTB – RTVL pa so postavili v studiu pred kamero K-4 CFTH. TV-tehnika je preučevala tudi možnost, da bi med počasnimi posnetki postavili pod sliko razne napise v dvojni ekspozici-

²³ Planica 72, str. 13.

²⁴ Planica 72, str. 14.

²⁵ Planica 72, str. 15; http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_D4B06E03112A417D93DF-662B1D34F575.

ciji. Kameri K-1 in K-2 CFTH sta bili povezani prek razdelilnika, kameri K-3 in K-4 pa sta bili mimo razdelilnika povezani tako, da je K-3 skrbela za stalno sliko na monitorju pri velikem semaforju in na monitorju v RTV-studiju, ki je bil postavljen za potrebe računalnika IBM. Stalni video signal K-4 CFTH je deloval kot posebna kamera na vходу RCA. TV-tehnika je proučevala možnost, da bi stalni signal K-4 obarvali v eno barvo.

Že pred začetkom prvenstva so podrobno določili, kako bodo v napoved prenosa vključili arhivske posnetke in kako bodo spremljali letalce pred letom, med letom in v izteku. Izdelan je bil shematični prikaz TV-realizacije za začetek prenosa in plan dela kameramanov:

1. Evrovizijski avizo C iz magnetoskopa iz Planice – dia.
2. Črno-beli film Metoda Badjure /obarvan film/ o prvem skoku Sepa Bradla prek 100 metrov na svetu v dubu s Sepom Bradlom v Planici.
3. Trik film – 2-minutna predstavitev letalnice s tehničnimi podatki /C/.
4. Trije poleti iz leta 1969 /obarvani film/ rekordi Wirkole, Raške in Wölfa. Vse iz color magnetoskopa iz Planice.²⁶
5. Totali letalnice /60 sekund/.

K-1 Letalec v prvem planu, prava psihološka študija, obnašanje letalcev, skriti občutki in trema, človek pred tvegano preizkušnjo, grimase, začetek zaleta, v dubu s K-4 CFTH začetnica ime-na, priimek in skrajšana oznaka države, za katero tekmuje.

K-2 Pot letalca po zaletišču do mize, v izjemnih primerih pokažemo zalet do mize tudi s K-1 v hrbet tekmovalcu.

K-3 Akt leta od mize do skoka. Akt leta od mize do doskoka spremlja tudi K-4.

K-4 Spremlja letalca po doskoku do konca izteka in v dubu s K-4 CFTH ves program podatkov/v nadaljevanju delovnega načrta zapis IBM/.

Vse kamere spremljajo gledalce, detajle angažiranih gledalcev in njihove reakcije ter panorame. K-3 spremlja letalca do konca izteka, K-4 pa pokaže sodnike in merilce dolžin poletov. V izjemnih primerih pokaže K-3 ocene na sodniškem stolpu.²⁷

²⁶ Izvirniki filmov so črno-beli, pri načrtovanju prenosov pa so razmišljali o tem, da bi s posebnim postopkom koloriranja obarvali filme. Bil je čas prodora barvne televizije, zato so hoteli posodobiti zunanji videz arhivskega gradiva. Vsi podatki, ki so navedeni med poševnicami, so bili načrtovani kot alternativa prvotnemu predlogu.

²⁷ Planica 72, str. 16.

LABORATORIJ
3.2.1972

SESTANEK ZA PLANICO

Prisotni: Ravnikar ing. Borut, Klinec Stane, Emeršič Anton dipl. ing., Vilar Božidar, dipl.ing., Učak Janez, Vito Praprotnik, Mavec ing. Vid, Ješe "nton.

Za "Svetovno prvenstvo v smučarskih polegih "PLANICA 72" so za posamezne panoge zadolženi naslednji tovariši:

za zvok - Mastnak Jože, dipl.ing.
za sliko - Mašera Vlado, dipl.ing.
za zveze - Pavlič ing. Miha,
za laboratorij in energijo - Ješe Anton.

Ker posamezne enote ne morejo opraviti vsega dela z lastnimi ljudmi bo kot običajno za "Planico 72" potrebna pomoč laboratorija. V tem primeru so posameznim enotam dodeljeni naslednji tovariši:

ing. Mastnaku za ton: Vilar B., dipl.ing., Justin B., Strgar A.,
Konko, Rizmal V., in Strmšek R.
ing. Pavliču za zveze: Klinec S. s sodelavci, Emeršič A. dipl.ing.
s sodelavci

Vse zgoraj navedene skupine so v okviru pripravljalnih in izvedbenih del za Planico 72 direktno podrejeni posameznim odgovornim šefom. Preko njih dajejo vodjem skupin laboratorija II, III. in IV. skupini vse potrebe v zvezi z opremo, nadomestitvijo in ostalo, direktno odgovornim šefom.

Posamezne službe laboratorija pomagajo pri naslednjih delih:

Skupina za audio /ing. Vilar/
montaža, meritve in dežurstvo na tonskih napravah po direktivah ing. Mastnaka.

Skupina za TV in linke /Klinec S./
ureditve in meritve tras ter dežurstvo po direktivah ing. Pavliča.

Skupina za FTV /ing. Emeršič/
postavitve dveh oddajnikov na področju Planice in po potrebi povezava sprejemnikov z VF kablom po direktivah ing. Pavliča.

Vodje skupin ing. Vilar, Klinec S. in Emeršič, ing. naj takoj stopijo v stik z odgovornimi šefi zaradi pripravljalnih del.

Iz skupine za video so v okviru laboratorija določeni za pripravljalna dela, pomoč pri montažah, meritve in dežurstvo Zajc Branko, Kovačič Bogo in Leleznik Jaka. Vodja skupine, tov. Učak naj za pripravljalna dela po potrebi dodeli pomoč.

Za oddajanje merilnih signalov pred oddajo iz Planice je odgovoren tov. Zajc Branko.

Zadolžitev za posamezne panoge, sestanek za Planico, 3. 2. 1972, prva stran.

Po osnovni zamisli realizacije je bil za počasne posnetke povezan samo signal K-4 RCA kamere. Televizijski gledalci so lahko spremljali ponavljanje poleta v počasnem tempu, vendar iz drugega zornega kota kot predtem, ko so polet spremljali le s K-3. To je pomenilo novost pri prenosih smučarskih poletov, ki je niso uporabljali niti na zadnjih zimskih olimpijskih igrah na Japonskem. Pri ponovitvah leta od mirujočega letalca pred odskokom do mirujočega letalca pri doskoku niso bila potrebna opozorila, da gre za ponovljeni prikaz že opravljene poleta. Pri padcih ali poletih, kjer je gledalcem zastal dih ob strahu pred padcem, so uporabili mirujočo sliko ob najbolj kritičnih trenutkih poleta oziroma ob dotiku letalca z doskočiščem. Ob ponovitvah hujših padcev so pokazali tudi celotno dogajanje v naslednjem delčku živega prenosa – hitro posredovanje zdravniške službe, samostojno hojo tekmovalca ipd. Radijske in televizijske reporterje so tudi takoj obvestili o posledicah padca že med zdravniškim pregledom ali pa takoj po njem. Informacije o posledicah hudega padca niso smele biti neznane širokemu krogu televizijskih gledalcev in radijskih poslušalcev.

V planu realizacije so omenili tudi zamenjavo kamer tako, da bi kamera K-4 živo spremljala polet tekmovalca od mize do doskočišča, pri počasnem posnetku pa bi spremljali letalca prek kamere K-3. O tem so se dejansko odločili po zadnji skušnji.

RTV se je z organizatorji dogovorila, da bo tempo štartanja tekmovalcev prilagojen realizaciji TV-prenosa, vendar so se že vnaprej zavedali, da lahko vodja tekmovanja, ing. Dušan Gorišek, le delno zadosti televizijskim prošnjam. Vseh poletov tudi niso nameravali ponavljati s počasnimi posnetki, ker se je v tem ponavljanju skrivala nevarnost, da bi se uporaba počasnih posnetkov sprevrgla v »šablono«, gledalce pred zasloni pa je bilo treba držati v napetosti. To so poskušali tudi z večkratnimi posnetki zanimivih obrazov med navijači in njihovih reakcij. Dogovorili so se, da teh trenutkov ne bodo lovili samo med krajšimi ali daljšimi odmori, temveč skozi celo tekmovanje, zavestno pa so se odrekli pretirani natančnosti in matematično izračunanemu receptu. Odrekli so se torej sistemu realizacije iz leta 1969 in se s tem podali v mikaven svet improvizacije. Z različnimi nekonvencionalnimi kadri in zasuki so poudarili velike razsežnosti letalnice in vtis padanja letalca v globino, saj televizijski gledalci tega ne zaznajo, če jim nenehno servisiramo dogajanje v prvem planu kamer. Zato so se realizatorji prenosa odločili, da bodo ob pomoči ozadja – dreves in oblakov – poudarili vtis o višini leta nad letalnico.²⁸ Na skušnji so nameravali doštudirati še snemanje odskoka, saj je bil to dokaj zanemarjen detajl pri zadnjem prenosu leta 1969. Pripravili so se tudi na to, da bodo posebno inventivnost pokazali ob predvidenih odmorih med posameznimi serijami poletov in med nepredvidenimi daljšimi odmori, ki vedno nastanejo zaradi neustreznega vremena, močnega vetra, popravljanja letalnice in žal tudi zaradi hujših padcev in poškodb letalcev. Načrtovali so tudi, da bi ob morebitnih daljših odmorih kamero K-2 ob odskočni mizi izkoristili za pogovore s tekmovalci, izvedenci FIS in prireditelji. Izkušnje zadnjega tekmovanja na letalnici v Kulmu so jih namreč izučile, da so pogovori naravnost zaželeni pred negotovimi začetki tekem. Za izvedbo pogovorov so nameravali prositi nemškega reporterja Heinza Maergleina in Marka Rožmana ali Evgena Berganta. Razmišljali so tudi, kako bi med odmori vključili magnetoskopske posnetke o tekmovanjih preteklih dni, odlomke posnetkov iz helikopterja, posnetke, pripravljene s posebno kamero na »gugalnici«, kot rezervo pa bi imeli pripravljen še barvni film Jožeta Pogačnika »Planica 165«. In končno, so zapisali v načrt TV-realizacije, bo potrebna tudi programska odločitev, v katerih odmorih bo služba za ekonomsko-propagandna sporočila (EPS) RTV-Ljubljana vključila ekonomsko-propagandni program. Pripravili so se tudi na snemanje

²⁸ Uspelo jim je v presežkih EUScreen, Odlomki iz oddaje Srečno – Planica 72: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_240D72EDC29D4A93BAD21DC927723EFA.

otvoritvenih in zaključnih slovesnosti. Strinjali so se, da se morajo tudi na slovesnosti izven tekmovalnega programa dobro pripraviti. Sklenili so, da bodo naprosili Marka Rožmana (ali Evgena Berganta) za nekaj vprašanj, ki bi jih postavil zmagovalcu dneva oziroma prvemu svetovnemu prvaku ob vznožju letalnice.²⁹

Posebna ekipa v Ljubljani je v času prvenstva poskrbela za izvršitev naslednjih nalog:

1. Do devet ur skupnega magnetoskopskega posnetka vseh treh dni tekmovanja za islandsko televizijo TV RUV.
2. Sočasno snemanje na magnetoskop za potrebe ameriške mreže ABC. Za potrebe ABC so proučevali, kako bi pošiljali video modulacije RCA K-2 po linku do Ljubljane. Tako bi v času odmorov ali skokov slabših tekmovalcev imeli pri ABC-ju na voljo nekakšno »unilateralno« kamero za pogovore ob odskočni mizi. Ker bi bil zato neposredni prenos osiromašen za eno kamero, so sklenili, da bodo o tem še razpravljali.
3. Posebne montaže na editor v popoldanskih urah za potrebe evrovizijske izmenjave vesti in za potrebe Dnevnika TV-Ljubljana.
4. Montažo in emitiranje posebnih večernih oddaj TV-Ljubljana, ki bodo na sporedu vsak večer v času prvenstva na TV Ljubljana.³⁰

Maksimalno profesionalno delo terja tudi dovršenost pri postavitvi mikrofонов. Zato je nujno, da v neposredni bližini objektov, ki jih snemajo posamezne kamere, postavimo najboljše usmerjene mikrofone. V načrtu realizacije so določili naslednje lokacije za mikrofone:

1. Na začetku zaletišča (zaletna mesta se lahko celo med posameznimi serijami spremenijo).
2. Spremljanje po zaletišču.
3. Odskočna miza (nekateri kamere ob odskoku, predvsem filmske, z brnenjem motijo zvočni učinek odskoka, zato je potreben dogovor s prirediteljem).
4. Sam let.
5. Doskok in ustavljanje tekmovalca vse do konca izteka.

Posebna mikrofona sta bila namenjena za pogovore ob mizi (v okviru mednarodnega zvočka) in za pogovore z zmagovalcem ali rekorderji

²⁹ Planica 72, str. 19. Slovesna otvoritev prvenstva na portalu EUscreen: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_FF80E093BB1A4919A14D32C02E17019B.

³⁰ Planica 72, str. 20.

RADIO TELEVIZIJA LJUBLJANA
LJUBLJANA - TAVCARJEVA UL.17

Da bi priprave in radijski ter televizijski zvočni prenosi za svetovno prvenstvo v smučarskih poletih "PLANICA 1972" v redu potekali

d o l o č a m

v soglasju z generalnim direktorjem RTV, po sklepu seje kolegija radijskega programa z dne 5. 11.1971 o imenovanju Odbora za radio in v zvezi z odredbo tehničnega direktorja z dne 5.11.1971 naslednje delavce za vodje posameznih delovnih področij audio tehnike:

1. Babošek Milan, odgovoren za kompletni mednarodni zvok za radio in televizijo in za postavitev potrebnih zunanjih mikrofonskih instalacij v Planici, vodja TV tonske ekipe, odgovoren za tehnične stike s prirediteljem.
2. Dobrin Andrej, odgovoren za booking /za razporejanje tehničnih uslug ter za stike z reporterji radia in televizije/.
3. Nikodijević Ljubo, odgovoren za tehnično koordinacijo z Evrovizijo, Intervizijo in JRT.
4. Pugelj Nace, vodja radijske tehnične ekipe, odgovoren za pripravo prenosnih aparatov za snemanje in prenose radia.
5. Ronko Edvard, odgovoren za montažo audio aparatov in za kompletno audio instalacijo centra in pridruženih objektov v Planici ter za koordinacijo s PTT v Planici.
6. Škerlavaj Bruno, operativni vodja audio centra v Planici v času tehničnih vaj in prenosov.
7. Šnc Verena, dip.ing., odgovorna za ureditev in delovanje vseh audio zvez in prekopov v RTV domu med pripravami in prenosi, zadolžena za koordinacijo z audio tehniko TV, z VF /skupino linkov/ in s PTT v Ljubljani
8. Vilar Božidar, dipl.ing. pomočnik odgovornega za kompletni zvočni del prenosa, odgovoren za vzdrževanje vseh audio aparatov ter za koordinacijo z VF.

Imenovani lahko za svoje področje določijo še dodatne odgovorne delavce in jih zadolže za specialne naloge, če je to potrebno.

Imenovanje vodij posameznih področij avdio tehnike, prva stran.

ob levi zunanji strani vznožja letalnice pri prostoru, ki je bil namenjen za novinarje.³¹ V času priprave delovnega načrta še niso bile znane dokončne pozicije in mesta, kjer so bosta odvijala slovesno odprtje tekmovanja in njegov zaključek. Znano je bilo samo to, da bo potreben mikrofoni na vrhu sodniškega stolpa in na častni tribuni. Predvidevali so tudi, da bo potrebno postaviti mikrofoni za slovesno prisego, godbo ljudske milice, predsednika FIS Marca Hodlerja, fanfaristov in morebitnega pevskega zbora.³² Ker velika arena z nekaj deset tisoč gledalci različno zvočno reagira na različne polete, so predlagali postavitev mikrofoni tudi v areni. Z njimi bi ujeli zvočne reakcije gledalcev, ki bi bile kar najbolj adekvatno sinhronizirane s sliko.

Posamezni radijski in televizijski reporterji so imeli ob že tradicionalni aparaturi za reporterske bokse mikrofoni ob samih ustih in slušalke ter s tem proste roke. Ob pomoči standardne aparature za reporterje so imeli reporterji na slušalkah na voljo dva programa:

1. Srednja lega stikala: mednarodni zvok in pogovore v okviru mednarodnega zvoka ob odskočni mizi ali ob prostoru, ki je dodeljen za novinarsko službo.
2. Spodnja lega stikala: vodič po dogovoru na brifingu.

Ne glede na lego stikala so reporterji lahko v vsakem trenutku slišali obvestila režiserja in najnujnejša obvestila produkcije ali informatorja. Informator je sporočal v nemščini in angleščini naslednje podatke:

- a) vzroki prekinitev in približne dolžine odmorov,
- b) uradne informacije (sprotne) o poškodbah tekmovalcev,
- c) posebna obvestila vodstva tekmovanja in mednarodne žirije,
- d) posebna obvestila računske pisarne,
- e) ostala najnujnejša obvestila, ki so lahko v pomoč reporterjem za kar najbolj popolno poročanje.³³

Februarja je bilo že zgrajenih osemindvajset komentatorskih enot, ki so ustrezale standardom komentatorskih kabin na sorodnih športnih manifestacijah v tujini. V komentatorskih enotah je bilo dovolj prostora za tri reporterje v prvi vrsti, police so bile dovolj dolge in široke, notranja oprema pa je bila izbrana po takšnih merilih, da je zanesljivo ustrezala vsem reporterjem. V posameznih kabinah so imeli reporterji posebne monitorje s stalnim prikazom sprotnih in občasnih rezultatov ter lestvic. Skupine štirih reporterjev so imele na voljo tudi barvne televizorje, na katerih so lahko spremljali »končno« TV-sliko. Kabine so bile postavljene v dveh nadstropjih. Zgornjo etažo so zaradi boljšega pogleda na prizorišče »in natura« zasedli radijski reporterji, televizijski komentatorji pa so bili nameščeni v spodnji etaži zaradi boljšega pogleda na sliko na TV-sprejemnikih. Neposredno po vsaki končani seriji poletov je lastna RTV-služba dostavila v posamezne kabine kopije rezultatov tekmovalcev in drugih podatkov, ki jih je v izvorniku posredovala služba Intertrade IBM.

Sistem zvez za medsebojno razumevanje so sestavljale modulacijske, nadzorne in druge zveze za mednarodno sporazumevanje in interne zveze. Predstavniki RTV-Ljubljana in PTT-skupnosti ter predstavniki PTT-podjetij Ljubljana in Kranj so vložili veliko truda v priprave za uspešno izvedbo svetovnega

³¹ Planica 72, str. 21.

³² Planica 72, str. 22.

³³ Planica 72, str. 22–23. V prvem nadstropju so po zaporednih številkah (od 1 do 14) zasedli kabine komentatorji naslednjih televizij: TV-Koper, TV SRG (Zürich), TV-Skopje, TV NRK (Oslo), TV ČST (Praga), TV SSR, TV DFF (Berlin), TV TSI (Lugano), TSS (Moskva), TV in radio ÖRF (Dunaj), TV-Beograd in TV-Zagreb, TV ORTF (Pariz), TV-1 Ljubljana, TV ZDF (ZRN). Radijske kabine (zaporedne številke od 15 do 28) so zasedli reporterji radijskih postaj: Radio Koper, Radio SRG (Zürich), Radio Skopje, Radio Zagreb, vodič v angleščini (kabina št. 19), ABC, TV MT Budimpešta, TV BT (Sofija), Radio Berlin, Radio Praga, Radio Oslo, Radio Ljubljana (kabini številki 23 in 24 sta bili še nezasedeni).

TEHNIČNA SLUŽBA RTV
Delovna enota V2
Štev. 72/44
Datum 14.2.1972

41

Prvo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih "FLANICA 1972" nalaga tudi skupini za zveze in prenose maksimalno vestnost in preciznost ter discipliniranost pri delu saj bo prekočasno postavljenih zvez tekkel celoten program tako slikovni kakor zvočni za RTV, JRT Evrovizijo, Intervizijo in druge. Eno zvezo s 24 kanali pa bomo postavili tudi za pošto, zato

d o l o č a m

V soglasju z odredbo tehničnega direktorja z dne 5.11.1971 naslednje delavce za vodje posameznih delovnih področij iz visoke frekvence:

1/ ŠOLINC Milan, je odgovoren za kompletni prenos slike in zvoka, ki bo tekkel po prenosnih linkih od skakalnice v Planici do Krvavca, kjer se priključi na stalne linkovske zveze med Krvavcem in Ljubljano. Posebno je odgovoren za rezervni vir energije /diesel in benzinski rezervni agregat/ v Planici in na Lomcih na tej vnesni točki ni elektrike. Transport, montaža, preizkus in meritve vse to mora biti končano 21.III.1972. Po dogovoru s PTT mora biti ena linkovska trasa za njihove potrebe postavljeno že 19.II.72. Za časa montaže in priprav ter prenosov mora stalno nadzirati ter kontrolirati delo in prenose ter v sodelovanju z ostalimi skupinami, če je potrebno, dogovorno ukrepati. V času priprav in prenosov sodeluje celotna skupina za zveze in prenose, poleg teh pa še dva tehnika s Krvavca in sicer Naglič Vinko in Lovrošek Janez. Zadolžen je za koordinacijo med dipl. ing. Osano in Vitom Praprotnikom, vodje energetike zaradi pravilnih priključkov energije na posamezne potrošnike. Organizirati mora čuvanje aparatov ponoči na Lomcih.

2/ KLINEC Stane, je odgovoren za brezhibno obratovanje stalnih linkovskih zvez med Krvavcem in Ljubljano, da opravi vse potrebne meritve skupno s tov. Solincem do Planice in nazaj, da organizira

60

Pregledal sem elaborat Planica 72, ki ga pripravlja tov. Beno Hvala. Rad bi dodal oziroma še enkrat povdaril nekatere stvari, ki se tičejo radijskega dela priprav za nemoteno delo ob Planici 72.

Den važnih problemov, ki jih je treba rešiti za radijske reporterje je, kaj jim dati na slušalke in pri tem upoštevati tudi to, da bodo nekateri delali na TV komentatorske aparature, nekateri pa klasično.

A. Tisti, ki delajo na TV aparature naj bi imeli naslednje možnosti:
1/ mednarodni ton, v katerem naj bi bil tudi TV intervju ob koncu /in ta intervju naj bi bilo mogoče poslati v oddajo/ in med oddajo.
2/ Vodič po izbiri
3/ Program matične radijske postaje

Pripomba: čež te modulacije naj bi šel Informator, ne pa obvestila TV produkcije in TV režije.

B. Tisti, ki delajo klasično, naj bi imeli naslednje možnosti:

1/ mednarodni ton, v katerem naj bi bil tudi intervju ob koncu oddaje in med oddajo. /Ta intervju naj bi bilo mogoče poslati v oddajo/.
2/ program matične postaje

Pripomba: čež te modulacije naj bi šel Informator, ne pa obvestila TV produkcije in TV režije.

Predlagamo dalje, naj bi bil briefing 23.III.1972 ob 11.00 v hotelu Golf tako za TV kot za radijske reporterje. Prisotnost radijskih reporterjev bi pomenila poenostavitev razlage vseh tehničnih detajlov v zvezi z opremo kabin, sistema delovanja monitorjev in sprejemnikov in tehničnih reporterskih aparatov. Urek prevzema obveznost da prek službe za stike s tujino obvesti vse prijavljene tuje in seveda tudi domače reporterje o Briefingu.

Športno uredništvo Radia prevzema obveznost, da samostojno organizira pred podjetij nekakšno nabirano akcijo za priložnostna darilca vsem TV in R reporterjem. V mislih imamo torbico za papirje, bitvene itd., blok v obliki in svitlik in morda še kaj, tipično slovenskega kot spominček. Vse to naj bi reporterjem predali na briefing.

Posebej bi prv tako rad opozoril na posebne nalepke za avtomobile RTV na RTV parkirnem prostoru in pravico, da se nanj pripeljejo tudi avtomobili, ki vozijo RTV reporterje. Na osnovi radijskih prijavi sodimo, da bo precej radijskih reporterjev delalo glavne reportaže iz Planice, in da bo zato potreben poseben prevoz iz Planice na Bled precej po končani prireditvi.

In končno. Zaradi poznavanja mednarodnih nepisanih pravil dobrega sodelavnja med RTV hišami opozarjam na naučnost, da pripravimo vsaj najskromnejšo brošurico o Planici in njenih udeležencih v primeru če tega Press služba ne bo storila in to z lastnimi silami in v hišni režiji.

Ljubljana 23.II.72

Stane Urek
Stane Urek l.r.

Naloge skupine za zveze in prenose.

prvenstva. Sestali so se na številnih sestankih, tako da je brezhibna kooperacija RTV-ja in PTT-ja omogočila neposredne radijske in televizijske prenose.³⁴ Pred prvenstvom so zagotovili zadostno število nadzornih modulacijskih vodov, ki so bili vzpostavljeni s pomočjo tehničnih sredstev PTT in linkovskih zvez zavoda RTV. Tehnična služba zavoda RTV je pripravila podroben načrt za modulacijske, nadzorne in vse ostale zveze za sporazumevanje med Planico in Ljubljano ter tehničnim središčem v Bruslju. Interne zveze za medsebojno sporazumevanje so obsegale naslednje povezave:

1. TV RA – RCA (realizator) do vodstva tekmovanja v četrtem nadstropju sodniškega stolpa (vodja tekmovanja ing. Dušan Gorišek), sestavljena iz štirižične zveze in z možnostjo poslušanja prek zvočnika na relaciji vodja tekmovanja – realizator. Tako je vodja tekmovanja lahko slišal realizatorja in mu odgovoril brez pritiskanja na stikalo ali gumb. Realizator je pošiljal sporočila ali vprašanja s pritiski na stikalo ali gumb.
2. TV RA – RCA do TV na CFTH.
3. TV RA – RCA (realizator – zvočnik v studiu), namenjena za sporočila vsem službam v studiu; gre za enako modulacijo kot s kamermani.
4. Induktor TV RA – RCA do štirižičnih koordinacij.
5. Induktor informator v studiu – računska pisarna na sodniškem stolpu.
6. Induktor informator v studiu – zdravniška služba ob vznožju letalnice na levi strani (gledano po zaletu navzdol).
7. Informator v studiu ali na istem mikrofону; obvestila produkcije in obvestila režije (realizatorja) na slušalke reporterjem, tudi tistim, ki nimajo klasične aparature za reporterje.

³⁴ Planica 72, str. 25. Ing. Jože Mastnak je hranil številne zabeležke in zapisnike štirih delovnih pogovorov s predstavniki PTT.

8. Dva para posebnih brezžičnih zvez za posebne naloge, to je za vključevanje intervjujev v okviru pošiljanja mednarodnega zvočnega signala (pogovori ob odskočni mizi, pogovori na prostoru za novinarsko službo).³⁵

Oddelek RTV-Ljubljana za mednarodno sodelovanje in stike s tujino je razposlal vsem radijskim hišam po svetu posebne anketne liste, s katerimi jih je seznanil z osnovnimi podatki o svetovnem prvenstvu in jih zaprosil za odgovore na vprašanja in prijave za udeležbo. Izkazalo se je, da je bilo zanimanje za delo radijskih reporterjev v Planici veliko večje kot pa za delo v tiskovnem središču v Festivalni dvorani na Bledu. Delovni prostori in tehnična sredstva v montirnici so bila pravočasno pripravljena tako v Planici kot tudi na Bledu. Pod kamero K-3 na osrednjem TV-stolpu je bil pripravljen večji prostor za reporterje športnega uredništva Radia Ljubljana. Notranja oprema prostora je bila enaka kot v posameznih reporterskih enotah ob vznožju letalnice. Prostor, ki je bil ob generalki prenosa tekmovalj na novi letalnici leta 1969 še nezaščiten pred vremenskimi vplivi, so s treh strani zaprli.

Največja pozornost je seveda veljala domačim in tujim RTV-reporterjem. Ob prihodu tujih reporterjev v Ljubljano so jim najprej zagotovili prevoz do Bleda. Organizatorji prireditve so se zavedali, da mora biti seznanilka (kratek sestanek z novinarji, brifing) dobro pripravljena, pojasnila kratka in zgoščena, informacije o postavitvi kamer, načinu in sistemu realizacije pa podane z ustrezno skico ter zelo konkretnim in konciznim komentarjem. Seznanilka je bila napovedana za četrtek, 23. marca, ob 11.00, v Golf hotelu na Bledu. Reporterjem, ki so v Planico prispeli pozneje, je moral realizator neposredno pred vsakim prenosom v grobih orisih razložiti vse, kar je bilo dogovorjeno na seznanilki. RTV je pred prvenstvom še razmišljala, kako bi reporterjem za pomoč pri komentiranju pripravila žepne priročnike z vsemi ustreznimi informacijami, rezultati in podatki.³⁶

Športna redakcija Radia Ljubljana je organizirala snemanje nove fanfare za Planico z nosilnim motivom pesmi »Oj Triglav, moj dom«, ki je bila krajša od prejšnje in v višjem tempu. Pričakovali so, da bo imel glasbeni avizo v dolžini 15 do 18 sekund večje možnosti za plasiranje v radijske in televizijske programe doma in v tujini. Filmskemu uvodniku so se tokrat odpovedali. V skladu z dogovorom z organizatorjem so film nadomestili z motivom Bertonijske značke prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih. Odločili so se za obvezno barvno tehniko, niso pa bili še dokončno odločeni, ali bodo uporabili telop ali dia fotografijo.³⁷

Celotna RTV-ekipa, brez tujih radijskih in televizijskih reporterjev ter brez tujih tehnikov in ostalih snemalcev z izjemo beograjske ekipe in ekipe ameriške TV mreže ABC, naj bi štela okrog 150 ljudi. Organizator je moral preveriti, ali bi bilo potrebno dodatno zavarovanje za nekatere tehnike, kamerane, filmske snemalce in drugo osebje ter tehnična sredstva, ki so bila posebej izpostavljena raznim nevarnostim.

Posebna pozornost pri akciji Planica 72 je bila namenjena zagotavljanju primerne opreme in delovnih pogojev za člane RTV-ekip. Zavod RTV je moral

³⁵ Planica 72, str. 27.

³⁶ Poleg programsko-organizacijsko-tehnično-izvedbenega delovnega načrta je bila med zapuščino tudi mapa s študijskim gradivom, ki ga je marca 1963 zbral Marko Rožman. Zbrano gradivo je naslovil »Planica 1934–1963« in je verjetno predstavljalo osnovo za izdelavo publikacije Planica 1934–1972, ki jo je RTV uporabila za izdelavo informativnega biltena leta 1974. Rožmanovo gradivo vsebuje bogato zbirko rezultatov in kratko zgodovino Planice tudi pred letom 1934. »V zimi 1920/1921 je bila zgrajena prva smučarska skakalnica v Sloveniji, samo 12 let pozneje pa je začel pokojni ing. Bloudek ob sodelovanju Ivana Rožmana graditi skakalnico v planiški dolini, ki je ponesla ime Planice in Jugoslavije po vsem svetu. Pozimi leta 1934 je bila skakalnica po mnogih finančnih in drugačnih težavah dokončno pripravljena. 4. februarja 1934 je bilo odprtje skakalnice.«

³⁷ Planica 72, str. 28.

poskrbeti za topla oblačila, rokavice in obutev, okrepčila in prigrizke na delovnem mestu (tehnik, kamermani, reporterji, oba TV reportažna avtomobila ...), skromno urejen bife, dovolilnice, značke in parkirne prostore. Razmišljali so tudi o delnih uniformah. Na prizorišču tekmovanja bi moralo biti vse profesionalno organizirano in za to so bili zadolženi organizatorji TV. To ni zahtevalo dodatnih ali večjih investicij, ampak samo dobro organiziranje in izposojlo stvari iz siceršnjega fundusa RTV. Cilj dobrega organiziranja in opremljanja je bil omogočanje ustreznih delovnih pogojev in prostorov, s čimer bi zagotovili dobro počutje tako RTV-reporterjev kot tudi vseh ostalih članov RTV-ekip v Planici in na visoko frekvenčnih točkah ter začasnih uzancah. Pri tem so se ravnali po praksi, ki je že bila ustaljena na sorodnih velikih mednarodnih športnih prireditvah v tujini. Tujim in domačim RTV-reporterjem je bil namenjen tudi skromen sprejem po brifingu, kjer so jim podelili tudi skromna darilca v znak pozornosti.

Planiški komite je za reporterje organiziral avtobusni prevoz na relaciji Bled-Planica-Bled, TV-organizatorji pa so poskrbeli tudi za dodatne prevoze v primerih, ko so bili RTV-reporterji zadržani v Planici ali Kranjski Gori. Prevozi RTV-ekip na delovna mesta so bili organizirani po posebnem načrtu in režimu, ki so ga pripravili TV-organizatorji.

V zadnjem delu delovnega načrta so bile ponatisnjene odločbe, zabeležke, določbe in zapisniki številnih delovnih dogovorov. Večina zavodovih služb je za posamezne oddelke pravočasno pripravila konkretne, podrobne plane dela, dispozicije prihodov in odhodov iz Planice s konkretnimi zadolžitvami in nalogami posameznih tovarišev, razmejitvami odgovornosti in ustreznimi rokavniki.

RTV-center, vsi stolpi in ostala tehnična in scenska sredstva RT-Beograda in RTV-Ljubljana so bila ustrezno zavarovana od 13. marca dalje tako v dnevnih kot tudi v nočnih urah (od 18.00 do 8.00). Za sodelovanje s prirediteljem in organizacijo varovanja z domačini, organi ljudske milice in pripadniki JLA je bil osebno zadolžen Igor Pobegajlo, ki je bil odgovoren tudi za organizacijo čiščenja poti in parkirnih prostorov izza RTV-centra za tehnična postrojenja, tovornjake in avtomobile RTV, PTT, IBM, Elektro Žirovnica in drugih uporabnikov. Po dogovoru s cestnim podjetjem je bilo organizirano stalno čiščenje snega na vseh omenjenih prostorih, poskrbeli pa so tudi za do tal izčiščeno zasilno cesto, ki je vodila v Kranjsko Goro prek železniškega mostu.³⁸ TV-organizator je ob pomoči prireditelja zagotovil tudi zadostno število pripadnikov JLA v pripravljenosti, ki bi jim priskočili na pomoč pri čiščenju snega tako v Planici kot na Lomičih, in tudi redno obratovanje žičnice za prevoz RTV-tehničnih sredstev. Biro za gradnje RTV-Ljubljana je pripravil hišni red, ki je veljal za RTV-center v Planici. Vstop v RTV-center in parkiranje na parkirnem prostoru pred RTV-centrom v Planici sta bila dovoljena le s posebnimi dovolilnicami RTV-Ljubljana. Za visoko kakovost in učinkovitost radijskih in televizijskih prenosov iz Planice so morali zagotoviti najbolj pristne in dobre delovne in tovariške odnose med vsemi RTV ekipami – med RTV-ekipo RT Beograda in RTV-Ljubljana, med ekipo RTV-Ljubljana in ekipo ABC ter med ekipami RTV-Ljubljana in organizacijskim komitejem Planica in njegovimi službami.

Storitve RTV-Ljubljana filmskim podjetjem in RTV-organizacijam nečlaničam Evrovizije in Intervizije so bile pravno in materialno urejene s pogodbenimi obveznostmi. Posebna pogodba je bila izdelana za izdelavo posameznih reklamnih panojev po naročilu D. F. P. iz Milana. Delo okrog grafične opreme panojev je prevzel Andrej Novak. Za delo v Planici v času tekmovanj je bil predviden le en grafik, njegova naloga pa je bila, da je pripravil vizualno podobo, tabelarne prikaze in druge video informacije ter podatke, ki jih ni posređoval Intertrade-IBM.

³⁸ Priprave na prvenstvo, pluzenje in čiščenje snega si lahko ogledamo v Dnevniku, 16. 3. 1972: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_E1974608CD3946CFA265D1ADF0856287.

PREDRAČUN ZA PLANICO 72

TELEVIZIJA

Stolp - miza	3.500
stolp - zalet	5.000
stolp - srednji /utrđitev/	5.000
scena - ostalo	20.000
RTV center - objekt	450.000
notranja oprema	40.000
ogrevanje	15.000
zasteklenitev	10.000
začasne instalacije	25.000
čnevnice	68.000
prevozi	25.000
visoka frekvenca	46.000
čiščenje snega	3.000
PTT	25.000
energetika	36.000
čuvanje	3.000
nadure in podaljšano delo	60.000
honorarji /kurirji, hostese itd./	5.000
reportažni avto /CPH/	38.000
načrti RTV centra	4.800
nepredvideni izdatki	20.000

906.500 ND

POZOR! To je le aproksimativni predlog predračuna, ki še ni odobren. Pri celotni akciji Planica 72 moramo vsi na vseh ravneh in pri vseh službah maksimalno štediti in racionalno trošiti odobrena sredstva.

Naloge IBM – RTV.

Delo je opravljal prek prikazovalnika (displeja) ali odtisnjene papirnatega dokumenta. Grafiki so pred prvenstvom izdelali poleg ostalih kartonov tudi dva napisa v angleščini za vklop v neposredni prenos: »Live from Planica, Yugoslavia« in tistega, na katerega so vsi najbolj nestrpnost čakali: »New world record«.³⁹

Za vsa filmska snemanja, ki so jih naročale RTV-organizacije, je bil zadolžen Stine Vardjan, ki je o filmskih snemanjih pripravil poseben delovni plan. V njem so bile najbolj poudarjene zahteve športne redakcije TV Ljubljana in Rudija Klariča, ki je pripravil poseben film o »Planici 72«. Filmskim snemalcem, ki niso bili v službi RTV-organizacij, in ostalim fotoreporterjem je RTV Ljubljana dovolila vstop na snemalne stolpe in podeste samo proti plačilu in s posebno pogodbo. Za pravico pogodbe je bil zadolžen Beno Hvala.⁴⁰ TV organizator Igor Pobegajlo je v času neposredno pred tekmovanjem in v času tekmovanja vodil skupino posebnih redarjev, ki so omejevali vstop pri RTV-stolpih in podestih. Igor Pobegajlo je bil osebno zadolžen tudi za organizacijo prve pomoči in gasilske službe ter gasilskih aparatov v RTV centru v Planici.

Intertrade – sektor IBM (v nadaljnjem besedilu IBM) je v času svetovnega prvenstva skrbel za obdelavo rezultatov poletov. Rezultati so bili prek systemskega ekrana na razpolago realizatorju televizijskega prenosa. Izpisani rezultati pa so bili kot neuradni rezultati na voljo organizatorju, novinarjem in reporterjem. IBM je organizacijskemu komiteju in RTV-ju že pred prvenstvom podrobno razložil način obdelave podatkov.⁴¹

Vhodni podatki so obsegali matične podatke letalcev (priimek, ime, država) in tekoče podatke. Organizator je moral dostaviti matične podatke najpozneje do 20. 3. 1972. Matične podatke so dopolnjevali tekoči podatki, ki so obsegali podatke o štartni številki, dolžini in oceni letov ter hitrosti vetra in hitrosti na mizi za vsak let. Vsi tekoči podatki so ostali v spominu računalnika do uradnega zaključka tekmovanja.

Zajemanje tekočih podatkov je potekalo po korakih od štartne liste do sodniških ocen:

³⁹ Planica 72, str. 31. O telopu »New world record« in svetovnem rekordu bomo govorili nekoliko pozneje. Bralce prosimo za potrpljenje.

⁴⁰ Planica 72, str. 32. Pogodba med RTV in Viba filmom je bila že podpisana.

⁴¹ Planica 72, str. 46. Leta 1969 je delo potekalo še v improviziranem studiu s pomočjo panoja in kamere: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_207ED9C73E8C4401BB7E361A71D35C7D.

1. Štartna lista

Vsakodnevno štartno listo je organizator posredoval ekipi IBM že dan pred tekmovanjem, takoj po žrebu štartnih številčk. Za dostavo štartne liste IBM-u je bil zadolžen organizator.

2. Štartna številka

Štartno številko je sporočil organizator po tekmovalni liniji pred začetkom skoka in jo je sprejel član ekipe RTV, ki jo je zapisal operaterju na vidno mesto. Štartna številka je bila dvomestna.

3. Hitrost vetra

Hitrost vetra je sporočil organizator po posebni liniji ekipi RTV, ki je ta podatek zapisala na vidno in vnaprej določeno mesto. Dogovorjena enota so bili m/s, oznaka pa je bila dvomestna.

4. Hitrost letalca

Hitrost letalca na mostu je organizator po posebni liniji sporočil ekipi RTV, ki je ta podatek analogno zapisala. Dogovorjena enota so bili km/h, zapis pa štirimesten.

5. Dolžina leta

Dolžino je sporočil organizator po tekmovalni liniji. Dolžine leta so podajali v celih metrih kot trimestno število. Podatek je zapisala ekipa RTV. Kot dodatek k tekmovalni liniji je bil na razpolago tudi interni TV-krog, ki je stalno in neposredno snemal merilce dolžin poleta.

5. Sodniške ocene

Organizator je posredoval sodniške ocene (trimestne, od 0 do 20 v stopnjah po 0.5) ekipi RTV in IBM prek internega TV-kroga. Kamera tega kroga je bila locirana pri sodnikih in je snemala kartone, ki so jih napisali sodniki. Kartoni so bili razvrščeni na posebnem stojalu v zaporedju sodnikov. Čas snemanja je moral biti najmanj deset sekund od trenutka, ko so bile vse ocene nameščene na stojalu. Zaželeno je bilo, da so se ocene tudi vlagale po zaporedju sodnikov. Sodniške ocene je ekipa RTV tudi zapisala, nadzor pa je bil omogočen tudi prek posebne telefonske linije.

Po navedenem vrstnem redu od štartne številke do sodniške ocene je tudi potekalo posredovanje in vnašanje podatkov, danes bi govorili o zajemu podatkov. Če podatki niso prispeli pravočasno do sistema, so jih izpustili in vstavili naknadno. Enako je bilo predvideno tudi za delo ob morebitnih okvarah sistema. Zajem podatkov je bil povezan tudi s potekom tekmovanja. Načrtovani razpon med posameznimi poleti je znašal v navadnih vremenskih razmerah od 55 do 60 sekund. Ker je imel štarter pred seboj monitor s prikazom systemskega ekrana, je tempo poletov lahko pospešil ali pa zadržal.

8

Me- sto	Primek in ime	Država	Hitrost na mostu KM/H	Hitrost vetra M/S	Dolžina M	URADNI REZULTATI					Točke	Skupaj
						Sodniške ocene						
						A	B	C	D	E		
1.	STEINER WALTER	SUI	113,0	1,2	155	19,5	19,0	19,0	19,0	19,0	212,0	427,5
2.	WOSPWO HEINZ	DDR	109,4	1,8	146	19,0	19,0	18,5	18,5	19,0	201,0	395,0
3.	RASKA JIRI	CSF	115,2	1,8	144	18,5	18,5	19,0	18,5	18,0	199,0	379,0
4.	RUOTSALAINEN JUHANI	FIN	110,6	1,5	131	17,0	17,5	17,5	18,5	17,0	182,5	376,0
5.	LIDAK JAROMIR	CSF	111,5	1,2	134	17,5	17,5	18,0	17,5	19,0	187,0	372,0
6.	WOLF MANFRED	DDR	111,8	2,0	124	16,5	17,0	17,0	18,5	18,0	174,0	361,0
7.	KALININ JURIJ	SOV	108,9	1,7	131	17,5	18,0	18,0	17,0	17,0	185,5	361,0
8.	STENBEKK JAN	NOR	110,8	2,4	122	17,0	18,0	18,0	17,5	17,5	174,5	359,0
9.	ASCHENBACH DIETMAR	DDR	110,6	1,4	139	17,0	17,0	17,0	16,5	17,0	181,0	357,0
10.	STEFANIC PETER	JUG	113,9	0,9	132	16,5	17,0	17,5	17,0	17,0	173,0	347,0
11.	ORETTE ODD	NOR	108,7	1,8	130	17,0	17,5	17,0	17,0	17,0	171,0	345,0
12.	GLASS HENRY	DDR	110,8	2,4	123	17,0	17,5	17,5	18,0	17,0	175,0	344,0
13.	AOCI SEIJI	JPN	111,0	1,2	132	18,0	18,5	18,0	17,5	19,0	186,0	340,5
14.	ZEGLANOV ANATOLIJ	SOV	112,3	2,5	126	17,0	17,5	18,0	16,5	17,0	177,0	340,0

Me- sto	Primek in ime	Država	Hitrost na mostu KM/H	Hitrost vetra M/S	Dolžina M	Sodniške ocene					Točke	Skupaj
						Sodniške ocene						
						A	B	C	D	E		
15.	WANNER RUDI	AUT	111,8	1,4	113	18,5	16,0	18,0	15,0	15,5	160,5	339,5
16.	DOLEZAL BOHUMIL	CSF	113,4	1,3	142	17,0	17,5	17,5	16,0	16,0	179,0	336,5
17.	PRYZD FRITHJOF	NOR	106,0	1,9	115	17,0	17,0	18,0	17,5	17,0	166,0	337,5
18.	KONNO AKICUGU	JPN	106,2	2,2	110	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	166,0	334,0
19.	MESEC MARJAN	JUG	109,8	2,0	110	16,0	16,0	16,5	16,5	16,0	158,5	328,5
20.	FORTUNA WOJCIECH	POL	111,0	1,6	114	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	162,0	328,0
21.	KASAJA JUKIO	JPN	110,0	1,3	133	9,0	9,0	8,0	8,0	8,0	156,0	327,5
22.	WILSON PETER	CAN	112,1	1,1	111	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5	157,5	326,0
23.	NORDIC BOGDAN	JUG	109,7	2,4	104	14,0	13,5	14,0	14,5	13,5	145,5	325,5
24.	MASUKO MINEJOKI	JPN	107,9	1,5	108	14,5	14,5	14,5	15,0	14,5	152,0	315,5
25.	MOLLER HEINRICH	SUI	111,7	2,2	104	14,5	13,5	15,0	15,0	13,5	147,0	315,0
26.	KRZYSZTOPIAK ADAM	POL	112,6	2,0	125	17,5	17,5	17,5	17,0	17,0	177,0	314,0
27.	FUDGAR DANILLO	JUG	111,2	0,9	122	8,0	8,5	8,0	6,0	5,0	142,0	309,5
28.	HYVONEN SEPPO	FIN	109,9	2,0	109	16,5	16,5	16,5	16,5	16,5	165,5	308,5

Uradni rezultati, Planica 1934–1972, str. 90–91.

Vtipkane podatke je sistem obdelal na naslednji način:

- od petih sodniških ocen je izvzel največjo in najmanjšo oceno, ostale tri seštel in vsoti dodal dolžino poleta (vsak meter poleta je štel eno točko),
- po drugi seriji dneva je sistem izdal kumulativo obeh serij,
- poskusna serija se je sicer evidentirala in memorirala, vendar podatki niso bili predvideni za tekmovalne vrednosti v primerih normalnega poteka tekmovanja,
- sistem je evidentiral in shranil v spomin vse opravljene polete od petkovega uradnega treninga do zadnjega poleta drugega tekmovalnega dne; tako je bila zagotovljena poljubna izbira poletov ali serij za končno oceno.

Sistem je izhodne podatke izdajal na dveh medijih, in sicer na tiskalniški listi ter na sistemskem ekranu. Po zaključku vsakega dne je sistem izdal vrstni red vseh nastopajočih tekmovalcev z naslednjimi podatki: vrstni red, štartna številka, priimek in ime, država, hitrost vetra, hitrost na mizi, dolžina, sodniške ocene, točke za posamezne skoke in seštevek vseh točk letalca. V glavi liste so bila poleg naslova in datuma izpisana tudi imena sodnikov in članov žirije. Na posebno zahtevo je sistem izdal tudi listo rezultatov posamezne serije. Za izdelavo liste je moral interval med serijama trajati vsaj deset minut.

Po odločitvi žirije, kateri podatki štejejo v končno oceno, je sistem po zadnji nedeljski tekmovalni seriji seštel podatke in izdal končno oceno. Odločitev žirije je IBM-u sporočil organizator prireditve, ki je bil zadolžen tudi za razmnoževanje izhodnih list. Vsi podatki na izhodnih listah so bili neuradni, dokler jih ni overil organizator prireditve. Uradni rezultati so bili izračunani neodvisno od sistema v računski pisarni. Prek monitorja so v računski pisarni imeli na voljo pregled nad tem, kar je izdajal sistemski ekran.

Sistemski ekran je vizualno izdajal podatke. Snemala ga je posebna naprava, podatki na njem pa so bili namenjeni za potrebe televizije. Izhodni podatki so bili na ekranu prikazani po dveh programih: I in II. Program I je bil namenjen za tekoče spremljanje vsakega posameznega poleta, podatki na ekranu so bili prikazani tako:

A Prva vrstica

Po vtipkanju štartne številke se na ekranu samodejno poleg štartne številke prikaže tudi priimek in ime tekmovalca ter njegova uvrstitev:

petek, 1. serija - se ne pojavi

petek, 2. serija - se ne pojavi

petek, 3. serija - uvrstitev v 2. seriji tekmovanja

sobota, enako kot v petek

nedelja, 1. serija - se ne pojavi

nedelja, 2. serija - uvrstitev na sobotnem tekmovanju

nedelja, 3. serija - uvrstitev, izračunana iz vsote sobotnega tekmovalnega dne in druge serije nedeljske tekme.

B Druga vrstica

Druga tekmovalna vrstica na ekranu izpiše hitrost vetra in hitrost tekmovalca na odskočni mizi.

C Tretja vrstica

Prikaže dolžino poleta s konstanto M.

D Četrta vrstica

Prikaže vseh pet sodniških ocen.

E Peta vrstica

Prikaže skupno oceno poleta in seštevek ocen poletov v konkurenci – kumulativno oceno poletov.

F Šesta vrstica

Prikaže konstanten zapis IBM

Program II je prikazoval vrstni red tekmovalcev. Prikaz programa II je zahteval režiser TV-oddaje na koncu serije ali dneva in ob daljših prekinitvah med serijo. Vrstni red je prikazoval:

- ⊙ uvrstitev,
- ⊙ ime in priimek,
- ⊙ državo,
- ⊙ točke ali skupne točke po naslednjem načelu:
- ⊙ petek, 1. serija uvrstitev v 1. seriji
- ⊙ petek, 2. serija uvrstitev v 2. seriji
- ⊙ petek, 3. serija uvrstitev v 2. + 3. seriji

Sobota enako kot v petek.

- ⊙ nedelja pred tekmovanjem uvrstitev 2. + 3. serije sobotnega tekmovalstva
- ⊙ nedelja, 1. serija uvrstitev v 1. seriji
- ⊙ nedelja, 2. serija uvrstitev v soboto + 2. serija
- ⊙ nedelja, 3. serija uvrstitev v soboto + 2. in 3. serija nedeljske tekme

Vrstni red je vselej prikazal po šest tekmovalcev, v sedmi vrstici pa je bil znak IBM. Na zahtevo režiserja se je prikazal vrstni red naslednjih šestih tekmovalcev.⁴²

Pri IBM-u so se zavedali, da pride pri tipkanju pod časovnim pritiskom tudi do napak pri vnosu podatkov, zato so predvideli korekture napak v naslednjih kritičnih trenutkih:

- ⊙ takoj po vnosu podatka, še preden je vnesen naslednji,
- ⊙ po vsakem skoku za pretekli skok,
- ⊙ po koncu vsake serije ali na koncu dneva.

Da bi se izognili prevelikemu številu napak, so pripravili tudi tri simulacije športne prireditve še pred začetkom tekmovanj: v torek, 21. 3. 1972, simulacijo z ekipo TV, v sredo, 22. 3. 1972, s smučarskimi letalci, in v četrtek generalko s celotnim osebjem.

Organizacijski komite, RTV in IBM so se dogovorili tudi o vseh podrobnostih glede lokacije sistema, transportu, klimatskih pogojih, telefonskih linijah, dovozu in parkiranju, namestitvi osebja IBM, dovolilnicah, propagandi in stroških. Računalniški sistem je bil nameščen v TV-studiu v Planici. RTV je oskrboval sistem z električnim tokom iz svojega generatorja (380 V, trifazni, 50 Hz). Moč električnega toka je znašala 3,5 KW. Organizator je zagotovil delovno silo za razkladanje in po končanem tekmovanju tudi za nakladanje sistema. Oboje so izvajali pod nadzorom tehnika IBM. Sistem je v prostor namestila strokovna ekipa IBM-a. Razen zaposlenih v ekipi IBM ni smel v sistem posegati nihče, niti ga vključevati ali pritiskati komandnih tipk. V času odsotnosti ekipe IBM je zlasti ponoči moral biti sistem skrbno zavarovan pred slučajnimi ali zlonamernimi posegi. Ekipi IBM so dovolili zadrževanje v studiu ob vsakem času. Tako so lahko podaljšali delovni čas v primeru izrednega dela ali popravila sistema. Člani ekipe IBM so prejeli natančna navodila, da se morajo v teh primerih izogibati dotikanja vseh drugih naprav, ki so bile nameščene v studiu.

Transport naprav do Planice, embalažo in zavarovanje sistema je zagotovil in plačal IBM. Po prvotnem načrtu bi moral sistem prispeti v Planico 11. 3. 1972, ta dan bi ga tudi raztovorili, postavljeni pa bi ga začeli 13. 3. 1972. Do tega dne naj bi bili prostori že ustrezno pripravljene in ogrevani. Pri IBM-u so zahtevali temperaturo prostora od 18 do 28 stopinj Celzija.⁴³ Ob sistemu je bila vpeljena neposredna poštna linija z lastno številko. Telefon so postavili za potrebe

⁴² Planica 72, str. 49.

⁴³ Planica 72, str. 50. Omenjeni temperaturi sta predstavljali skrajne dogovorjene meje.

60

Pregledal sem elaborat Planica 72, ki ga pripravlja tov. Beno Hvala. Rad bi dodal oziroma še enkrat poudaril nekatere stvari, ki se tičejo radijskega dela priprav za nemoteno delo ob Planici 72.

Eden važnih problemov, ki jih je treba rešiti za radijske reporterje je, kaj jim dati na slušalke in pri tem upoštevati tudi to, da bodo nekateri delali na TV komentatorske aparature, nekateri pa klasično.

A. Tisti, ki delajo na TV aparature naj bi imeli naslednje možnosti:

- 1/ mednarodni ton, v katerem naj bi bil tudi TV intervju ob koncu /in ta intervju naj bi bilo mogoče poslati v oddajo/ in med oddajo.
- 2/ Vodič po izbiri
- 3/ Program matične radijske postaje

Pripomba: čez te modulacije naj bi šel Informator, ne pa obvestila TV produkcije in TV režije.

B. Tisti, ki delajo klasično, naj bi imeli naslednje možnosti:

- 1/ mednarodni ton, v katerem naj bi bil tudi intervju ob koncu oddaje in med oddajo. /Ta intervju naj bi bilo mogoče poslati v oddajo/.
 - 2/ program matične postaje
- Pripomba: čez te modulacije naj bi šel Informator, ne pa obvestila TV produkcije in TV režije.

Predlagamo dalje, naj bi bil briefing 23.III.1972 ob 11.00 v hotelu Golf tako za TV kot za radijske reporterje. Prisotnost radijskih reporterjev bi pomenila ponovitev razlage vseh tehničnih detajlov v zvezi z opremo kabin, sistema delovanja monitorjev in sprejemnikov in tehničnih reporterskih aparat. Urek prevzame obveznost da prek službe za stike s tujino obvesti vse prijavljene tuje in seveda tudi domače reporterje o Briefingu.

Športno uredništvo Radia prevzame obveznost, da samostojno organizira pred podjetij nekakšno nabiralno akcijo za priložnostna darilca vsem TV in R reporterjem. V mislih imamo torbico za papirje, biltene itd., blok v obitku in svinčnik in morda še kaj, tipično slovenskega kot spominček. Vse to naj bi reporterjem predali na briefing.

Posebej bi prav tako rad opozoril na posebne nalepke za avtomobile RTV na RTV parkirnem prostoru in pravico, da se nanj pripeljejo tudi avtomobili, ki vozijo RTV reporterje. Na osnovi radijskih prijav sodimo, da bo precej radijskih reporterjev delalo glavne reportaže iz Planice, in da bo zato potreben poseben prevoz iz Planice na Bled precej po končani prireditvi.

In končno. Zaradi poznavanja mednarodnih nepisanih pravil dobrega sodelavanja med RTV hišami opozarjam na naučnost, da pripravimo vsaj najskromnejšo brošurico o Planici in njenih udeležencih v primeru če tega Press služba ne bo storila in to z lastnimi silami in v hišni režiji.

Ljubljana 23.II.72

Stane Urek
Stane Urek l.r.

Pripombe Staneta Ureka na elaborat.

tehnične službe in morebitne pozive v Ljubljano. Stroške napeljave in pogovorov je plačal organizator. Ekipi IBM je moral biti ob vsakem času omogočen dostop do studia, zato so bili v neposredni bližini na razpolago trije parkirni prostori za avtomobile članov ekipe IBM.⁴⁴

Organizator je rezerviral namestitev ekipe IBM v Planici in Kranjski Gori. V Planici je stanoval dežurni tehnik, ostala ekipa (3–4 osebe) pa je prenočevala v Kranjski Gori. Zahtevali so mirne sobe, vsaj ena naj bi imela telefon. Soba za tehnika je morala biti rezervirana že od 10. 3. 1972, za ostalo ekipo pa od 13. 3. 1972. Rezervacijo sob je opravil organizator, stroške pa je plačal IBM. Z organizatorjem so se dogovorili tudi za pravočasno izdajo službenih dovolilnic za gibanje po Planici v prostem času.

Podrobno so se dogovorili tudi o predstavitvi IBM-a oziroma promociji storitev med prenosom. Poleg znaka IBM, ki je bil prikazan na sistemskem ekranu, je organizator pano velikosti 5 x 1,2 m brezplačno namestil na mesto, ki ga je pokrivala TV-kamera. Izdelavo panoja je naročil organizator, plačal pa jo je Intertrade. Organizatorju so poslali besedilo in predlagane barve v priloženem pismu. Televizija je v informativnih in športnih oddajah javnost tudi obvestila o načinu obdelave podatkov v Planici.

Odgovorni vodja projekta Planica 72 pri IBM-u je bil dipl. ing. Igor Pretnar, ki je bil tudi pooblaščen za pogovore z organizatorjem in RTV-jem. Razdelitev stroškov med organizatorjem, RTV-jem in IBM-om je bila v pismu že razložena, toda pri IBM-u so hoteli še enkrat povzeti obremenitve, ki so bremenile posameznega partnerja. Tabela objavljamo kot prilogo k našemu besedilu. S podrobno objavo o načinu zajema in obdelave podatkov smo se v televizijskem arhivu ponovno zahvalili IBM-u za pomoč v Planici, v imenu ljubiteljev smučarskih poletov pa bi se radi zahvalili tudi vsem delavcem RTV-ja, ki so omogočili prenos prvega svetovnega prvenstva.⁴⁵

Seznam delavcev ekipe RTV-Ljubljana je obsegal 158 ljudi, v prenosih pa so sodelovali tudi številni delavci RTV-ja, ki niso bili posebej navedeni v seznamu. Radijski in televizijski prenos prvega svetovnega prvenstva v smučarskih poletih so omogočili: urednik zunanjih prenosov Beno Hvala, organizator producent Igor Pobegajlo, tehnik Hubert Leiler, organizatorja pro-

⁴⁴ Avtomobili so prejeli službene nalepke, ki so omogočale prost prevoz ob vsakem času.

⁴⁵ Planica 72, str. 62–68. Seznam ekipe RTV Ljubljana.

ducenta Ivek Krpač in Stine Vardjan, realizator Rudi Klarič, filmska snemalca Slavko Nemeč in Janez Cimperman, tonski snemalec Anton Žerovnik, asistenta snemalca Slobodan Lubarda in Vitan Mal, Peter Rigl – oseba, zadolžena za stik s tujimi reporterji, trije še neimenovani prevajalci, asistenti studia ing. Brane Gospodjinačarki, Igor Leiler in Lilijana Berčič, fotoreporter Milan Kumar, Dušan Hren – zadolžen za počasne posnetke, asistent režije Saš Hrovatin, kamermani Franjo Meglič, Drago Tretjak, Jože Potokar, Slavo Vajt, Peter Paternost, Silvo Knuplež, Ivo Sicherl in Drago Repe, grafik Marko Samec, realizator Stane Škodlar, koordinator Janez Skrilc, laborant Samo Štor, organizator producent Miodrag Arsić - Čombe, vodja RA, ing. Jovan Valčić, tehnični vodja, ing. Branko Matijašević, kontrolorja kamere Ljubomer Jelić in Milan Rajković, laboranta, ing. Borivoj Srečković in ing. Dragan Ivezić, ing. Momčilo Obradović – zadolžen za počasne posnetke pri beograjski ekipi, kabelmana Božidar Zdravković in Borivoj Cvetković, voznik reportažnega avtomobila Vladimir Mišević, voznik vozila z magnetoskopom Djordje Lazarević, ing. Slobodan Perišić – MGTSK, tonski tehnik Dragoljub Gojkovič, vodja CFTH Božo Osana, kontrolorja kamere Anton Prelesnik in Anton Rožmanec, mešalec slike Tomaž Švigelj, Milan Babošek, Anton Bogataj, Bogdan Mikše, Peter Habicht, Marjan Cimperman, Milan Može in Marko Tajič – audio, vodja razsvetljave Anton Možek, zadolžena za razsvetljavo Primož Pirkovič in Jože Weiner, kamermani Franjo Valič, Peter Jarc in Anton Pregrat, vodja magnetoskopa, ing. Fedor Rems, Božo Kožar – MGTSK, voznik CFTH Valentin Pavli, Igor Pfeifer – audio, tehnika Janez Kavar in Jakob Bartol, koordinator Ljubiša Nikodijević, vodja RA, ing. Brane Pankovič, šef studijske tehnike, ing. Vlado Mašera, šef RA tehnike, ing. Jože Mastnak, ing. Božidar Vilar – RA audio, Edvard Ronko, Anton Strgar, Vojko Rizmal, Rado Strmšek, Bojan Justin, Bruno Škerlavaj, Livio Vižintin in Renato Pavlič – centrala, Zoran Ažman, Jože Blagovič, Jure Culiberg, Andrej Dobrin, Anton Jarc, Janež Stanislav, Alojz Javh, Stanko Kunc, Alojz Kožar, Mirko Marinšek, Marjan Majdič, Ignac Pugelj, Bojan Stopar, Anton Sedlar, Branko Žnidaršič in Slavko Šetina – RA audio, šef laboratorija Anton Ješe, laboranti Jaka Železnik, Bogo Kovačič, Branko Zajc, Vito Praprotnik, Jože Dravec, Anton Kern in Peter Lukan, šef VF, ing. Miha Pavlič, Milan Solinc, Milan Ferjančič, Jernej Menart, Mitja Zatlter, Janez Okoren, Tone Simonič, Jože Briner, Marjan Pavlič, Vinko Erjavec in Marjan Dovjak – linki, Igor Pretnar, Odon Toplak, Marko Derganc, Rajko Sušnik, Jure Černe in Mitja Podgornik – IBM, re-

PREDRAČUN ZA PLANICO 72

TELEVIZIJA

Stolp - miza	3.500
stolp - zalet	5.000
stolp - srednji /utrđitev/	5.000
scena - ostalo	20.000
RTV center - objekt	450.000
notranja oprema	40.000
ogrevanje	15.000
zasteklenitev	10.000
začasne instalacije	25.000
đnevnice	68.000
prevozi	25.000
visoka frekvenca	46.000
čišćenje snega	3.000
PTT	25.000
energetika	36.000
čuvanje	3.000
nađure in podaljšano delo	60.000
honorarji /kurirji, hostese itd./	5.000
reportažni avto /CFTH/	38.000
načrti RTV centra	4.800
nepredvideni izdatki	20.000
	<hr/>
	906.500 LID

POZOR! To je le aproksimativni predlog predračuna, ki še ni odobren. Pri celotni akciji Planica 72 moramo vsi na vseh ravneh in pri vseh službah maksimalno štediti in racionalno trošiti odobrena sredstva.

Predračun za Planico 72, Televizija Ljubljana.

kviziter Jože Marentič, tajnica režije Sergija Stojkovič, vozniki Dragotin Auprih, Alojz Marolt, Anton Zlobec, Franc Smon, Slavko Brezovnik, Ivan Manfreda, Janez Rihter, Anton Škraba, Jože Granda in Franc Pavlič, Božo Horvat, Milan Hrast in en še neimenovani delavec iz scene, šef scenskega servisa, ing. Djordje Radkov, laborant Vinko Černelič, generalni direktor RTV-ja Milan Merčun, direktor TV-programov Dušan Fortič, direktor radijskega programa Jelo Gašperšič, tehnični direktor RTV-ja, ing. Peter Mori, direktor gospodarskega sektorja, ing. Stane Fele, ing. Franc Kramer, ing. Marko Hočevar, ing. Slavko Pernuš in Vesna Ferluga – Biro RTV, šef TVI ing. arch. Sveta Jovanovič, odgovorna urednika Vid Stempihar (TV) in Vojko Novak (Radio) in novinarji Vlado Žlajpah, Marjan Gogala ter Marko Rožman.

Prvo svetovno prvenstvo je uspelo.⁴⁶ Svetovni prvak je postal Švicar Walter Steiner, srebrna kolajna je pripadla Heinzu Wosipiwu (NDR), bron pa je osvojil planiški zmagovalec zadnjih let Jiri Raška (ČSSR). Tudi naši tekmovalci so bili z uvrstitvami lahko zadovoljni: Peter Štefančič je bil kot desetouvrščeni najboljši izmed naših. Svetovnega rekorda gledalci niso videli. Walter Steiner je z dotikom pristal pri 163 metrih, Finec Ruotsilainen je obstal pri 162 metrih, najdaljši izmed naših letalcev pa je bil s 145 metri Danilo Pudgar.⁴⁷

Prireditvev je pomenila pravi slovenski narodni praznik, športni dan za vse in vsakogar. Smučarski poleti so se uveljavili kot nova športna disciplina, ki privlači številne gledalce, najdaljši poleti pa se pomikajo proti vedno novim magičnim mejam. Med planiškiimi protagonistimi, ki so zares veliko prispevali k razvoju športne discipline in s tem tudi k poznavanju Planice in naše domovine v širnem svetu, smo izbrali dolgoletnega novinarja RTV-Slovenija in športnega delavca Marka Rožmana, ki je zbranim študijskem gradivu za pomoč pri prenosih že pred več kot pol stoletja zapisal: *»Če danes gledamo nazaj, tja do leta 1934, lahko za Planico rečemo, da je bila revolucionaren preobrat v smučarskih skokih, ki je v resnici nakazala pot v novo smučarsko panogo – polete. Po dolgotrajni borbi je prodrla in to je ob vseh svetovnih rekordih, ki so jih na njej dosegli, njena glavna zasluga.*

Planica je našla svoje mesto v zgodovini smučanja!«⁴⁸

⁴⁶ Reportaže iz Planice 1972:

http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_D9103091F12C4164A11CAC5D5E350598,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_F2261ADA0AE64B42A2B05DE3B8D184D6,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_D0038B6CF70B41BE9E6A1DA9306BD8.

⁴⁷ Planica, 1934–1972, urednik Evgen Bergant, izdal organizacijski komite za I. svetovno prvenstvo v smučarskih poletih, pripravilo združenje novinarjev Slovenije, Ljubljana 1972, str. 88. Nov svetovni rekord v Planici je leta 1974 s 169 metri postavil Walter Steiner. Na posnetku rekordnega poleta naletimo tudi na dolgo pričakovani telop: http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_4E25844DA8BE4D189028B5DED94B3F33.

Na portalu lahko uživamo v množici planiških rekordov in drugih trenutkov, ki so razveselili množico:

http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_07C7D55F5F304704A94097ABB52EF224,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_1CB907AF1C6A4AFB9C9564C7CC1C90BB,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_FC12721900A8417FAFBD7F5FE68B6076,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_75E2B6757CFC46EF882BEBE49405F5BE,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_360E509DED5045A480ED22A03BEDBC79,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_4CDCA97E76374FD38C24C39502118BFA,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_F4D6077EAFEA4777A43C06A1DC314828,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_6603B91E67644BA8AF33354D8EE4CF5C,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_85724AA360FC4AC6A99B2F12DFE68244,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_FA62545A600E4C1687DE1EE269FE53E2,
http://www.euscreen.eu/item.html?id=EUS_5058E0469C2940099FE3FC8434C6F350.

⁴⁸ Rožman: Planica 1934–1963, študijsko gradivo, str. 5.

VIRI IN LITERATURA

VIRI

RTV SLO, Oddelek za arhiviranje in dokumentacijo TV Slovenija

- ◉ T: 13103, Programsko-organizacijski-tehnični-izvedbeni delovni načrt prvega svetovnega prvenstva v poletih Planica 72.
- ◉ T: 13103, Rožman, Marko: Planica 1934–1963, Študijsko gradivo, Ljubljana, marca 1963.
- ◉ T: 13115, Planica 72, Montirana oddaja vseh treh televizijskih dni, 26. 3. 1972, Planica 1934–1972«, publikacija organizacijskega komiteja za I. svetovno prvenstvo v smučarskih poletih, pripravilo združenje športnih novinarjev Slovenije, urednik Evgen Bergant, Ljubljana 1972.
- ◉ T: 16172, Mednarodni smučarski poleti, 15. 3. 1975, RTV Ljubljana: Planica 1934–1974, bilten za tuje novinarje v nemščini in angleščini.

ČASOPISI

Lah, Marjan: In memoriam Beno Hvala. V: *Kričac, Časopis javnega zavoda RTV Slovenija* 46 (2012), št. 7–8, str. 25.

INTERNET

EUscreen, Europe od screen: Discover a century of history, memories and culture. Dostopno na: <http://www.euscreen.eu>.

Beno Hvala. Wikipedija. Dostopno na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Beno_Hvala.

ZUSAMMENFASSUNG

PROGRAMMATISCH-ORGANISATORISCHER UND TECHNISCHER DURCHFÜHRUNGSPLAN »PLANICA 72« ZUR REALISIERUNG DER RUNDFUNK- UND FERNSEHÜBERTRAGUNGEN DER ERSTEN SKIFLUG-WELTMEISTERSCHAFT

Die Grundlage des programmatisch-organisatorischen und technischen Durchführungsplans der ersten Weltmeisterschaft im Skifliegen bildete der Arbeitsplan eines Teams von RTV Ljubljana und des Organisationskomitees zur Durchführung der Übertragung. Dem Arbeitsplan lagen Sitzungsprotokolle, Beschlüsse, Arbeitsaufträge, Vereinbarungsvermerke, Listen und sonstige Unterlagen bei, die in dem Geschäftsprozess entstanden waren. Das Material stellt einen Teil des Nachlasses des Regisseurs Benjamin-Ben Hvala dar. Der Beitrag wurde durch Links zum Portal Euscreen ergänzt, um den Lesern die Ansicht von Archivaufnahmen und Fotos von Planica zu ermöglichen.

Die Skiflug-Weltmeisterschaft in Planica 1972 war die größte Sportveranstaltung im damaligen Jugoslawien. Dies bedeutete eine schwierige Aufgabe nicht nur für die unermüdeten Organisatoren, sondern auch für alle Dienste der Rundfunk- und Fernsehanstalt RTV Ljubljana. Die Mitglieder von Eurovision und Intervision forderten imperativ Fernsehübertragungen in Farbe, deshalb bat RTV Ljubljana die Fernsehkollegen aus Belgrad um Unterstützung, die einen Reportagewagen zur Verfügung stellten, der Übertragungen in Farbe ermöglichte. Vor Beginn der Weltmeisterschaft wurde im Detail bestimmt, wie in die Ansage der Übertragung Archivaufnahmen einbezogen und wie die

Skispringer vor und während des Flugs und im Auslauf verfolgt werden. Es wurden eine schematische Darstellung der TV-Realisierung für den Beginn der Übertragung und ein Arbeitsplan der Kameramänner ausgearbeitet. Für die Fernseher wurde mit psychologischen Studien der Skispringer und des Verhaltens der Zuschauer eine notwendige Spannung zwischen den Übertragungen geschaffen. Die Fernseher verfolgten die Wiederholung der Skiflüge in Zeitraffer aus anderen Blickwinkeln, was eine Neuheit bei Übertragungen bedeutete. Die Realisatoren der Übertragung verzichteten bewusst auf eine übertriebene Genauigkeit und ein mathematisch kalkuliertes Rezept und begaben sich lieber in die reizvolle Welt der Improvisation. Mit verschiedenen unkonventionellen Einstellungen und Schwenks wurden die großen Dimensionen der Flugschanze und der Eindruck des In-die-Tiefe-Fallens des Skispringers betont. Besonderes Augenmerk beim Projekt Planica 72 wurde auf die Sicherstellung einer entsprechenden Ausrüstung und guter Arbeitsbedingungen für die Mitglieder der RTV-Teams gerichtet. Damit wurde ein Wohlbefinden der RTV-Reporter wie auch aller anderen Mitglieder der RTV-Teams gesichert. Für die Bearbeitung der Resultate der Skiflüge sorgte während der Weltmeisterschaft Intertrade – Sektor IBM.

Die Veranstaltung bedeutete einen echten slowenischen Nationalfeiertag, ein Sportevent für alle und jedermann. Das Skifliegen setzte sich als neue Sportdisziplin durch, die zahlreiche Zuschauer anlockt, und die längsten Flüge näherten sich immer neuen magischen Grenzen. Planica fand seinen Platz in der Geschichte des Skisports.